

PRESBITER

A MAGYAR REFORMÁTUS PRESBITERI SZÖVETSÉG LAPJA

XXIV. évfolyam 6. szám

BUDAPEST

2015. november-december

Tartalmunkból

- Karácsony menekülsátrakban (8. old.)
- Konferencia-köszöntők (11. old.)
- 25 éves Szövetségünk (12–13. old.)
- Fekete György portréja (15. old.)
- Mit jelent nekem a Biblia? (18. old.)

Ragyogsz-e még égi fény?

Ragyogsz-e még égi fény,
Sötét éjszakában?
Tündökölsz-e biztatón,
a bűnös világban?
Gyűlj ki újra, s hirdessed,
Él az Úr, az Isten,
Irgalommal ránk tekint,
S fényesség lesz itt lenn.

Angyalének hangzol-é,
Bűnös Babelünkben?
Békességet hirdetsz-e,
Feldúlt keblünkben?
Óh, zendülj meg, s mondjad el,
Él az Úr, az Isten,
Kegyes szava felhangzik,
S békesség lesz itt lenn!

Kis gyermek, mosolyogsz-e még
Jászol bölcsőcskédben?
Szállást vajon vészed-é
Csüggő szívünkben?
Óh, add, hogy szívünk, szemünk
Most csak Téged lásson,
Akkor létszen végre itt
Igazi karácsony!

A szív örömakkordjai adventben és karácsonykor

A legnehezebb időkben is lehet Istennek és Istenről énekelni – sőt igazából a mélységben lehet, szabad, kell felsóhajtani olykor énekhangon is Óhozzá. Hogy ez lehetséges és milyen magasztosan, lelket gyógyítóan, arról Dietrich Bonhoeffer német mártírteológus sorai is meggyőzhetnek minket.

Igazi öröm Istennél

Öröm koronázza fejüket örökre, boldog örömben lesz részük, a gyötrelmes sóhajtozás pedig elmúlik (Ézsaiás 35,10). A keresztyén egyházban kezdetek óta él az a szemlélet, ami szerint az *acedia* – a szív szomorúsága, ma így fogalmaznánk, a rezignáció – súlyos bűn. Voltak, akik halálos bűnnek tekintették ezt. „Szolgáljatok az ÚR-nak örömmel, vígadozva járuljatok színe elé!” (Zsoltárok 100,2) – biztat minket a Szentírás. Valójában ezért adta Isten nekünk az életet, s e célból tartotta meg azt eddig az óráig. Ugyanis nem csak az „elaludtagnak” osztályrésze az öröm, hanem az élőké is, amit senki sem rabolhat el tőlünk. Az elhunytakkal az örömben vagyunk egyek, nem pedig a szomorúságban. Hogyan is tudnánk másként az örömteleneken, a csüggedteken segíteni, ha nem hordozna minket az öröm és a bátor jókedv?

Ebben az örömben nincs semmi kimeskerkedett, „megjátszott”, sem magunkra erőltetett, hanem ez az az ajándék, amit szabadon kapunk. Istennél lakozik az igazi öröm, Ótőle száll ez alá a szívünkre,

s tölti be, járja át értelmünket, lelkünket és testünket. Ahol, és amikor pedig ez az öröm megragadja az embert, akkor és ott ez az öröm szétárad, magával ragad másokat is, a zárt ajtók zavarait megnyitja. Mert van olyan öröm, amit nem erőlténít meg többé a fájdalom, a nincstelenség vagy a szív aggodalmaskodása. Nincs többé tartós maradása bennünk ezeknek, legfeljebb egy-két pillanatra kábíthatnak még el. Isten öröme megedzett, kipróbált öröm, hiszen már kiállta a jászolbölcső szegénységét és a keresztkínját – ezért le-

győzhetetlen, ezért visszavonhatatlan. (Forrás: *Konspiration und Haft 1940-1945, DBW/Dietrich Bonhoeffer Művei, 16. kötet, 373. oldal*)

Isten emberré lett, ezért válhat emberré az ember

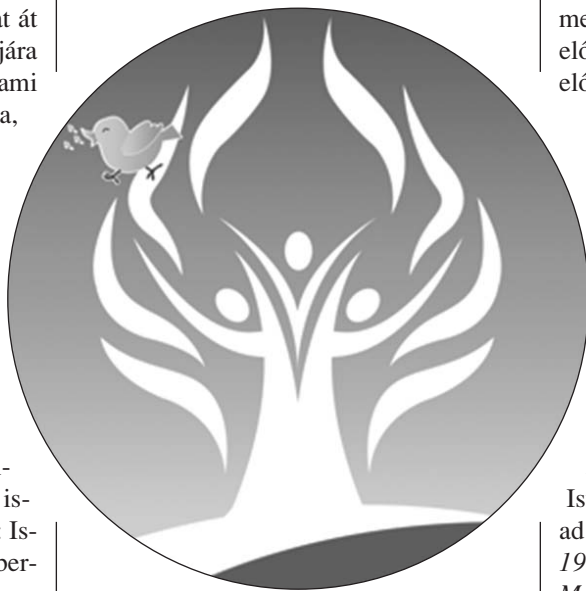
Jézus Krisztus testi formájában felvette magára az emberi természetet. Az embernek nincs önmagában ilyen formája vagy formátuma, hanem éppen olyan lesz, ami-

lyenné formálják. De ha újjá lesz, akkor valójában Jézus Krisztus formája jelenik meg benne. Az ember igazi „emberszabású” formája nem mások utánzása közben születik meg, nem is önmaga reprodukálása révén, hanem valódi önmaga láthatóvá válásában mutatkozik meg. De az ember nem alakulhat át, nem formálódhat át valamilyen idegen alakká, Isten formájára például, hanem arra formálódik át, ami valójában ő maga, ami saját formája, formátuma, ami csak hozzá tartozik, s ami lényegi vonása, ami igazi – Istentől akart – önmaga. Az az igazság, hogy az ember azért lehet emberré, mert Isten emberré lett. De az ember soha nem lesz istenivé. Ebből az következik, hogy nem ő maga lett vagy lesz képes önmaga megváltoztatására, hanem Isten az, aki a változást benne/rajta véghezviszi, mégpedig emberformára hozza őt, olyan emberré formálja, akinek eszébe sem jut istenivé válni, hanem egy cél van előtte: Isten előtt emberré válni, Isten előtt embernek maradni!

Krisztusban ment végbe az ember igaz formájának kialakítása, az embernek Isten előtti emberré történő újjáteremtése. Az újjáteremtés nem függött helytől, időtől, klímától, fajtól, egyéntől vagy társadalomtól, vallástól vagy egyéni ízléstől. Viszont az egész emberiség léte végső soron ettől függ. Attól, hogy felismeri-e Krisztusban

igazi arcát, és meglátja-e Őbenne az igazi reményt. Mert a dolgok összefüggenek: ami Krisztussal történt, az az egész emberiséggel történt. (Forrás: *Ethik, DBW/Dietrich Bonhoeffer Művei 6. kötet, 83. oldal*)

Énekhang az éjszakában

Luther nagyon gyakran beszélt arról, hogy a zene Isten Igéje után a legjobb dolog, ami javunkat szolgálja. Mindketten valami sajátosat tartottak szem előtt. *Tolsztoj* olyan muzsikát akart, ami az ember szívének Isten felé emelését segíti, Luther pe-

dig olyat, ami Isten tiszteletét, megbecsülését szolgálja. De Luther azt is tudta tapasztalatból a zenéről, hogy az képes felszárítani végtelenül sok könnyet, megszorítottakat vidámmá tud átformálni, vágyakat teljesít be, roskadtakat emel fel, megtörteket erősít meg, másoknak pedig megkeményített szívéből könnyeket csal elő, s a valóban nagy bűnösöket Isten előtti bűnvallásra indíthatja.

Énekeljétek az Úrnak új éneket (Zsol-tár 98,1) – ismét hangsúlyossá válnak ezek a szavak. Mi más lehetne ez az új ének, mint az, ami az embereket újjá formálja, ami az emberekből a sötétség, gond és félelem közepette is előtör, s új reménnyel, új hittel és új bizalommal tölti el őket. Az új ének tehát az, amit Isten maga komponál meg bennünk, vagy felébreszti bennünk az ősi éneket, amint azt Jób (35,10) megfogalmazta már: hiszen Isten „az én teremtő Istenem, aki éneket ad számba éjszaka”. (Forrás: *London 1933–1935, DBW/Dietrich Bonhoeffer Művei, 13. kötet*) Tapasztaljuk meg ezt 2015. adventjében és karácsonyán is mind többen, mert az emberi szívekben még fényes nappal is egyre inkább nő az éjszaka. Kell, nagyon kell a szív betöltése örömakordokkal, éltető Igékkel, akkor a szív teljességéből szólhat, énekelhet, békéltethet a száj...

Dr. Békefy Lajos

A KARÁCSONYI NÉPSZÁMLÁLÁS

Lukács evangéliumának 2. része a népszámlálásra utalva kezdi a karácsonyi történetet, eszerint Józsefnek és jegyesének, Máriának azért kellett Betlehembe menni, mert Augustus császár elrendelte, hogy az egész földet írják össze. A Bibliában itt az *oikoumené* görög szó szerepel, a szó töve – az oikos/ház szó – azt a területet jelenti, ahol az emberek házban laktak, az akkori szemlélet szerint ez volt a civilizáció mértéke. A Római Birodalomra az építkezés volt jellemző. Amely területet meghódítottak, ott kőből épült házak készültek, a városokban kövezett utak. A Birodalom határain túl általában állattenyésztő, vándorló nomád népek éltek, akik sátrakban laktak, kőházakat nem építettek. A rómaiak jól megszervezték a Birodalmat, eredetileg csak Róma város és környéke tartozott ide, majd évszázadok alatt folyamatosan terjeszkedett, előbb Itália, a mai Olaszország alkotta a Birodalmat, idővel a Földközi-tenger partvidéke, Afrika északi része, Egyiptom, a Közel-Kelet és Ázsia Indiáig terjedő déli része is ide tartozott. Mindenütt utakat építettek, a határokat megerősítették a még meg nem hódított barbár népek ellen. Európában az akkor Danubiusnak nevezett Duna folyó volt a határ, a határfolyó túloldalán is építettek erődítményeket, ezek ma is tanúskodnak a római építésztről. Budapesten két helyen is megtaláljuk a római város maradványait, északon Aquincum, attól délebbre a párja, Contraaquincum védte a határt. Ez utóbbi a mai március 15-e téren található, az Erzsébet-híd pesti hídfője közelében. Ami a Birodalom hatá-

rain túl volt, azt felfedezetlen területnek, ismeretlen földnek (*terra incognita*) tekintették, erre a területre néha bemerészkedtek a kereskedők, de mivel térkép sem volt róla, úgy tekintették, hogy ez már a „világ vége, a lakott föld szélé”. Az összeírás így is nagy területet érintett, a mai Portugáliától és Angliától Etiópiáig és Indiáig tartó terület óriási volt, az akkori körülmények között hatalmas munka volt a teljes lakosság összeírása. A császár talán háborúra készült vagy új adókat tervezett, ezért volt szükség az összeírásra, de a mai népszámlálásokkal ellentétben nem az összeírók mentek az emberekhez, hanem mindenkinek el kellett utazni a születési helyére, ott jelentkezett a császári hivatalnoknál. Abban az időben általános volt, hogy mindenkiről számon tartották, hogy hova való volt, az Újszövetségben is találunk erre sok példát: cirénei Simon, akit odavittek, hogy Jézus keresztjét vigye, arimátiai József, aki eltemette Jézust, magát Jézust is názáreti Jézusnak nevezték, Pál apostolt megtérése előtt tarzusi Saulnak. József Betlehembe, Dávid városába való volt, ezért kellett felmenniük Betlehembe, így teljesedik be a Mikeás próféta által mondott ígéret, hogy a Messiás a kicsiny Betlehemből fog származni. Megmozdult az egész birodalom, elképzelhető, milyen mozgást, felfordulást hozott az összeírás, nem csoda, hogy Józsefnek és Máriának már nem jutott hely a vendégfogadóban.

Dr. Győri István

Az Ige körül

Akik pedig befogadták

Pedig?... Igen ez arra utal, hogy van egy másik csoport is, mégpedig elég népes, akik nem fogadták be. Róluk majd később teszünk említést.

A Bibliát nem ismerő ember erre azt kérdezi, hogy *mit nem fogadtak be?* A hívő ember válasza viszont az, hogy *nem mit, hanem kit!* Az *Úr Jézus Krisztust* – bár erre a híradás szerzője, János evangélista csak az első rész 17. versében tér ki először. Addig viszont olvasunk az Igéről, magyar fordításban nagy „I”-vel írva, annak jeléül, hogy ez személynév, és nem nyelvtani szófaj. Arról is híradást kapunk itt, az első versekben, hogy ennek az Igeszemélynek teremtő hatalma van, hisz *„minden általa lett, és nélküle semmi sem lett, ami létrejött”*. Azt is megtudhatjuk róla, hogy már akkor létezett, amikor még a teremtett világ nem is volt. *Kezdetben*. Abban a kezdetben, amikor *„teremtette Isten a mennyet és a földet”*. A teremtés hajnalának, illetve a teremtést megelőző időtlen-időnek olyan titkába nyerhetünk bepillantást, amit a pusztán az anyagi világon tájékozódó tudomány sosem tud megragadni, mert kívül esik vizsgálatának körén.

Hasonlóképpen a mindennapi tapasztalatunk szerint, ahogy ma anyag nem keletkezik, csak átalakul, úgy élet is csak életből keletkezik. Az Igéről, mint személyről megtudjuk viszont azt is, hogy mielőtt még létrehozta volna a teremtett világot – kezdetben – már *élet volt benne*. Mondhatjuk tehát, hogy *Ő* az élet forrása. Az olyan életé, amely az anyagtól független, hisz már akkor létezett, amikor még anyag nem volt. Ezt az életet a Bibliában a *dzoe* szó jelöli, megkülönböztetésül attól az élő állapottól, ami a születés és halál közti időszakot jellemzi. Ez utóbbira a *bios* szó szolgál.

Ez az Igétől, mint személytől származó élet mintegy világosságot gyújt az ember biológiai életében, és fényénél láthatóvá válik mindaz, amit itt az Atya Istenről, a Fiú Istenről és a köztük lévő viszonyról, továbbá Isten és a teremtett világ viszo-

nyáról megtudhatunk. Erről a viszonyról azt tudhatjuk meg, hogy a Teremtő a teremtett világtól függetlenül, másképp fogalmazva rajta kívül létezik, vagyis a panteizmus manapság divatos tévtanításával szemben az Isten nincs benne a „fűben, fában, virágban”. Így bennünk sincs, vagyis énünk mélyéről sem hozhatjuk fel Őt meditáció vagy egyéb okkult gyakorlatok segítségével. A teremtett világ – benne mi is – pusztán alkotása és nem hordozója vagyunk, mint ahogy egy cserépedényben sincs benne az alkotója, de az alkotó keze nyomát azért magán viseli az alkotás. Így – ahogy Pál írja a Rómabeliekhez írt levelének az elején – *„Láthatatlan valóját, azaz örök hatalmát és istenségét meglátja az értelem a világ teremtésétől fogva”* (1,20).

A pusztán az anyagi világon tájékozódó tudomány legfeljebb odáig képes eljutni, hogy kell lennie egy értelmes alkotónak, mivel az értelmes alkotás magán viseli az alkotó keze nyomát. Ezen az úton viszont az ember soha nem képes személyes kapcsolatot találni a teremtő Istennel. Csodálhatja az alkotást, és képet formálhat az alkotó végtelen hatalmáról és mindent-tudásáról, de személyes kapcsolatba nem képes lépni vele.

Nem volt ez így a teremtés hajnalán – tudhatjuk meg a teremtés-történetből. Volt idő, amikor az ember szeretetközösségben élt Teremtőjével. Az Isten elleni lázadás ezt a szeretetkapcsolatot szétrombolta. János apostol ezt a sötétség említésével teszi érzékletessé. A teljes sötétségben

nem tud tájékozódni az ember. Mindennek és mindenkinek nekimegy, megsebesítve önmagát is, meg a másik embert, sőt a környező természetet is.

Hála legyen a kegyelmes isteni döntésnek, hogy nem hagyta magára alkotását ebben az egymást pusztító sötétségben, hanem a Fiú Isten személyében *„az Ige testté lett, köztünk lakott, és láttuk az ő dicsőségét, mint az Atya egyszülöttjének dicsőségét, telve kegyelemmel és igazsággal”* (Ján 1,14).

Láttuk? Sajnos nem mindenki. Ugyanis, bár *„az Ige volt az igazi világosság”*, és ez *„a világosság a sötétségben fénylik, de a sötétség nem fogadta be”*. Akit befeketít a bűn, azon nem csillan meg az *igazi világosság* fénye. Ahhoz előbb olyan ruhába kell öltözni, amin visszatükröződik a Világ Világossága, Jézus Krisztus. Erre egyetlen alkalmas ruha a *„megigazulás páncélja”* (Ef 6,14), amit Jézus Krisztus helyettes áldozatáért kaphatunk az Atya Istentől.

János evangélista itt nem részletezi, hogy mi történik azokkal, akik nem fogadták be Őt, mert az ő sorsuk kimenetelére nem az evangélium tárgya. A Szentírás más fejezeteiben nem rejti véka alá az ő élet – vagy pontosabban halál – kilátásait sem, de az evangélium, a hatalmas örömhír, hogy az Ige testté lett, köztünk lakott, azoknak szól, akik befogadják Őt, akik felveszik a megigazulás páncélját, és elfogadják az örökséget.

„Akik pedig befogadták, azoknak hatalmat adott arra, hogy Isten gyermekeivé legyenek, mindazoknak, akik hisznek az Ő nevében, akik nem vérből, sem a test, sem a férfi akaratóból, hanem Istentől születtek” (Jn 1,13).

Kívánom – így 2015. adventjén –, hogy minden Kedves Presbiter Testvérem legyen ilyen Istentől született, Jézus Krisztust hit által befogadott szolgáló tagjává Anyaszentegyházunknak!

Dr. Viczián Miklós

Közlemény

Ezúton tájékoztatjuk előfizetőinket és Szövetségünk tagjait, hogy a 2016. évre változatlan összegben állapítjuk meg mind az éves előfizetési díjat (2700 Ft), mind az éves tagdíjat (2500 Ft). Az előfizetés díja Európába 5000 Ft/év, tengeren túlra 5700 Ft/év. Kérjük a Testvéreket, hogy a jövő évre szóló befizetéseiket, illetve, ha elmaradásuk van, a folyó évre szólókat is ennek megfelelően rendezzék. Köszönjük, ha Testvérünk adományával is kész támogatni Szövetségünk szolgálatát.

VAN-E KERESZTYÉN FIZIKA? (5.)

A nevelők felelőssége

A címben feltett kérdésen, azon, hogy van-e keresztyén fizika, akár mosolyogni is lehet. Engem viszont – még az 1980-as évek végén – ezzel a kérdéssel hívtak Székelyföldre egy konferenciára. A nyári tanártovábbképzésen voltak kíváncsiak arra, hogyan tanítom egyházi iskolában a fizikát. Bennem soha fel se merült, hogy az egyházi iskolában más fizikát kellene tanítani. Amint később kiderült, ők olyan kérdésekre voltak kíváncsiak, hogy pl. mit mondok a diákoknak a teremtéstörténetről? Itt most nincs lehetőség a részletekre kitérni, de a kérdést azért nem kerülöm meg. A természettudományok közt a fizika a természet legalapvetőbb törvényeivel foglalkozik. Ezek épp azért törvények, mert általánosak, és nem tudjuk befolyásolni azokat. A tömegvonzás például, mint arról már volt szó, épp úgy működik a Naprendszerben az égitestek között, mint a fán pirosuló alma és a Föld között, ahogy azt már *Newton* is felismerte. A természeti törvények tehát „világnézetileg semleges” működnek.

Az egyházi iskolában azonban jó esetben a fizikát is keresztyén, tehát Krisztust követő tanár tanítja. Ez a lehetőség ma már nem kizárt az önkormányzati iskolákban sem. A tanár, miközben a természet törvényeit tanítja, alkalmat fog találni rá, hogy elmondja, a természeti törvények nincsenek hitével ellentmondásban. A természettudományokban ugyanis a természeti folyamatokat irányító törvényeket vizsgáljuk. A Bibliában pedig a kezdet és a vég kérdéseire keresünk és kapunk hit által elfogadható választ. A természettudomány ezen kérdésekben nem illetékes. A természettudomány és a hit tehát, a teljes valóság más-más területével foglalkozik, ezért nem

állhatnak szemben egymással. Fel szoktam hívni diákjaim figyelmét a múlt és a jelen ismert természettudósaira, akik nem rejtették véka alá hitüket.

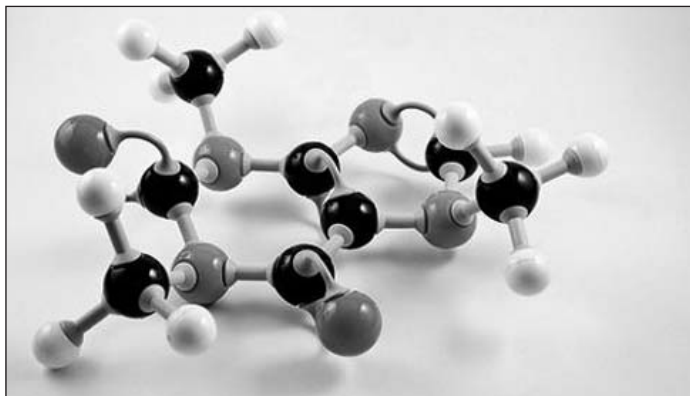
A természet és benne az élővilág szép, és harmonikusan működik. Azt feltételezni, hogy mindez véletlenül alakult volna ki, legalább annyira hit kérdése, mint a természet, mint alkotás mögött feltételezni az Alkotót.

Sokszor hallottam azt a vélekedést, hogy „a hit magánügy”. Ebből az következik, hogy akkor ne beszéljünk róla. A diktatúra idején ez ellen vétők különböző egzisztenciális hátrányoknak is ki voltak téve. Pedagógusoknál az állásból való elbocsátás sem volt ritkaság. Arról azonban még nem hallottam, hogy az ateizmus is magánügy volna. Azt tehát akadály nélkül lehet hirdetni. Hirdetik is. Ez a gyakorlat tipikusan a kettős mérce alkalmazását jelenti, ami megengedhetetlen. Bibliai példa: Jézus mennybemenetele után egy alkalommal Péter és János (Jézus tanítványai) beszéltek az embereknek Jézus feltámadásáról. A főpapok ezért elfogták, és börtönbe vetették őket. Később, szabadon bocsátásuk előtt megfenyegették őket, és azt mondták nekik: „ne szóljanak többé az ő nevében”. Azt válaszolták: „nem tehetjük, hogy ne mondjuk azt, amit láttunk és hallottunk”, vagyis amiről meg voltak győződve (ApCsel 4,1-20). Én is azt gondolom, hogy amit a magam számára jónak tartok, arról szólhatok, szólnom kell másoknak is. A keresztyén nevelők felelőssége tehát abban áll, hogy nem csak tananyagot tanítanak, hanem szerényen, de határozottan tegyenek vallást a hitükről is. Hazánknak nem csak tudós, hanem tisztességes, becsületes, nem csak a saját, hanem mások érdekét is szem előtt tartó emberekre van szükség. És ezek természetesen nem zárják ki egymást.

Ebben az írásban azért nem csak fizikáról esett szó, mert úgy gondolom, hogy a fizikatanár is elsősorban tanár, aki emellett még fizikát is tanít. Keresztyén fizika valóban nincs, de fizikatanárra és persze keresztyén tanárra annál inkább szükség van.

Dr. Nagy Mihály

(A szerző várja az olvasók megjegyzéseit, kérdéseit.)

Jézus, neved oly csodálatos

Jézus, neved oly csodálatos, Jézus, nekem
oly kívánatos, Jézus, néked
mondok éneket, Te vagy ékes mindenek felett.

Jézus, Sáron legszebb rózsája, Jézus, a völgynek
legszebb virága, Jézus, szívem
hódoljon neked, Te vagy ékes mindenek felett.

Jézus, eljövendő nagy Király, Jézus, akit
minden szentje vár, Jézus, tiéd
minden tisztelet, Te vagy ékes mindenek felett.

1. Jé-zus, ne-ved oly cso-dá-la-tos, Jé-zus, né-kem
oly kí-vá-na-tos, Jé-zus, né-ked
mon-dok é-ne-ket, Te vagy é-kes min-de-nek fe-lett.

... Amikor Istent dicsérjük ..., megannyi szép és ragyogó kifejezőmód kínálkozik ..., már amennyire dicsérni lehet azt, akit senki sem tud megfelelően dicsérni, miközben senki sincsen, aki valamiképpen ne dicsérné!

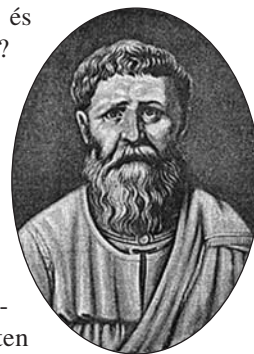
Augustinus: A keresztyén küzdelem IV.19.38.

Amikor rátaláltam erre a mondatra, nagyon nagy erővel hatott rám. A fölkiáltó jel ellene nyilvánvaló, hogy kijelentő mondatról van szó. Ez nem is kétséges. Ugyanakkor az sem kétséges, hogy mindennek ellene egy kérdő mondat van benne elrejtve. A maga kételyével, bizonytalanságával – „már amennyire dicsérni lehet” – tulajdonképpen egy kimondatlan kérdést tesz föl: Lehet-e Istent dicsérni? Lehet-e dicsérni akkor, amikor valójában, azaz megfelelően nem tudjuk dicsérni? Vannak ugyan eszközeink, melyeket az egyházatya szépnek és ragyogónak mond, csak hogy ez leginkább nem eszközkérdés – különben is az eszközöket mi magunk hozzuk létre –, a magasz-

Apropó

talás az ember lényegét érinti. A Dicsőségest csak a Vele azonos dicsérheti megfelelően és kielégítően. S az ember nem ilyen! A dicséret maga is ismeretet kíván. A műélvezőnek is a művel azonos szinten kell állni ahhoz, hogy annak minden nyilvánvaló és rejtett kiválóságát lássa. E nélkül képtelen elemezni. Képtelen meglátni azt a kompozíciós folyamatot, munkát, amely a művet létrehozta. Nem elég a vásznat látni, azt is látni kell, ami az alkotó legbelső világában volt. Ugyan ki láthatja Isten fölfoghatatlan és magasztos alkotó és rendező elvét? Azt is, amely még csak a gondolat állapotában van? Képtelenek vagyunk! Csoda-e, ha Augustinus eme megállapításra jut: „senki sem tud megfelelően dicsérni”. És ezek után jön a váratlan befejezés: valamiképpen mindenki dicséri őt. Hát egyik végletet sem kerülhetjük el? Valójá-

ban nem tudjuk, és mégis dicsérjük? Milyen közepeszerű az ember! Nem tudunk tökéletesek lenni. Sem tökéletesen dicsérni, sem tökéletesen nem dicsérni. És mindennek ellenére Isten mégis arra biztat, hogy:

Dicsérjétek az Urat! Emberileg nézve, Istennek mennyi silány, vagy éppen cikornyásan gőgös dicséretet kell meghallgatni! Pedig Isten tökéletes műélvező. Vagy pontosan ezért képes gyönyörködni benne? Valószínű. Ő nem a művet nézi vagy éppen hallgatja, hanem azt a belső folyamatot, amely létrehozta. És neki elég, hogy tudja. Neki ez a szeretet-tudás tökéletesen elég.

Apostagi Zoltán

MAGYAR PRESBITER

AZ ORSZÁGOS REFORMÁTUS PRESBITERI SZÖVEISEG LAPJA

Szerkesztőség: Budapest, VII., Vilma királynő-út 5. Telefon J. 340-43. Kiadóhivatal: Hermina-út 37.	Főszerkesztő: DR. BALTÁZAR DEZSŐ Feloldó szerkesztő: SZABÓ IMRE	Főszerkesztő: CSIKESZ SÁNDOR	A Magyar Presbiter az összes presbitereknek az ORPSe tagdíj felében jár. Kérjük a presbitériumokat, hogy ezt a tagdíjat, amely évi 1 Ft, mulasztatlanul küldjék be. Akiknek saját címére megy a lap, azoktól 1,20 Ft bekezdését kérjük.
--	--	---------------------------------	--

A presbiter felelőssége

A Magyar Presbiter, az Országos Református Presbiteri Szövetség lapja 1932. évi május havi számában (4. évfolyam, 2. szám) közölt cikket ezzel a címmel, dr. Thomas Graham Campbell nyomán, dr. Csekey Sándor, a budapesti református teológiai akadémia tanárától.

„1. Tanulmányozza a presbiter mindenekfelett szorgalmasan Isten Igéjét. A Biblia az ő oklevele, s ő a Király ügyében jár mindennél. A legnemesebb megbízás az ő specialitása: a megsebzett szíveket oda kell irányítani a nagy Orvoshoz, s a fáradt lelkekhez biztató és vigasztaló szóval kell fordulnia az egyetlen Vigasztaló nevében. Isten keze, manus Dei ő, s ezt nem gyakorolhatja igazán, ha nem ismeri jól az ő „tudományát”. Korunk legkiválóbb íróinak és tudósainak könyvei erre együttvéve sem elégségesek. Jézus Krisztus, a mi Megváltónk járatos volt az Írásokban. Megkísértésekor háromszor is e szavakkal űzte el a

Sátánt: „Írva van”. És sokszor szólt így: „Tanuljatok tőlem”. A presbiter sohse felejtse el, hogy az a művelt ember igazán, aki ismeri az ő Bibliáját. Az az ember, aki nem ismeri a Bibliát, nem részese a legmagasabb rendű műveltségnek, akármilyen nevelésben részesült is.

A presbiter Jézus Krisztus misszionáriusa. Miből ismeri meg misszióját, ha nem a Szentírásból?

2. Legyen a presbiter szorgalmas látogatója az Úr házában. Visszhangozza lelke a zsoltáríró szavait: „Ujjongott a lelkem, amikor ezt mondták nékem: Menjünk az Úrnak hajlékába”. A templom legyen az ő lelki otthona. Mert aki szereti az Urat, szereti az Ő házát is. Ezzel erősíti lelkipasztorát, s a gyülekezet tagjait általában.

3. A presbiter megszenteli az Úrnak napját, mert tudja, hogy Istennek kell inkább engedni, mintsem az embereknek.

4. A presbiter szereti az Úrnak számolját. Attól kér segítséget naponként, akinek a

nevében jár a hitben erőtlének s betegek közt. Érti, hogy ő csak egy ember, aki nem tehet meg mindent, de tud tenni valamit, s amit meg tud tenni, azt meg is kell tennie, s amit meg kell tennie, arra Isten segíti, s Általa meg is teheti. S ezért boldogan leborul Ura és Megváltója előtt naponként alázatos imájában.”

„Az igazi magyar református presbiter szereti az Urat, az élő Isten Fiát, szereti Isten könyvét, Isten házát, Isten napját, Isten számolját.”

Dr. Kis Domokos Dániel

Érte van

*Micsoda fény az éjszakában,
micsoda csillagfényes ének!*

*De a világ világossága
ez a felsíró, kicsi Élet,
gyermektestben e pici Fény.*

Miatta oszlik el az éj...

*A trónja még baromi jászol,
de érte van minden karácsony,
s nem jött el e Földre hiába.*

*Előbb ugyan gúny, szitok várja,
s két összerótt, fekete szálfá
öleli testét: a kereszt...*

– De hiszek a feltámadásban...

Higgyétek velem ti is ezt!

Füle Lajos

Sorsok – énekeink háttérében (VII.)

Hallelujah!

„Fiaim!
Csak énekeljétek...”

Kisbaba éneket ihlet

Számos magyar író – köztük Illyés Gyula is – csodálkozva állapította meg, hogy Magyarországon a reformáció gyors elterjedésének egyik oka, hogy népünk kezdetől fogva magáéinak ismerte el a Reformáció jeleseit. Jean Cauvinból Kálvin János lett (talán még cifra magyar bajuszt is kapott volna, ha nem lett volna képtilalom...). Martin Lutherből Luther Márton lett. Johannes Oecolampadiusból Házvígósító János...

Most azonban ne Luther Mártonról és feleségéről, Bora Katalinról essék szó. Néhány hetes gyermekükről emlékezünk meg. Énekeskönyvünk 316. sz. énekét neki köszönhetjük. Ezt az éneket pedig minden magyar református és evangélikus ismeri és kedveli.

Az Istennek szent anygala
Mennyekből, hogy alászálla,

és a pásztorokhoz juta,
Nékiek eképpen szóla...

Karácsony előtti hét mindenhol a nagyta-
karítások ideje. Még Lutheréknél is. A re-
formátor dolgozószobájában készült a ka-
rácsonyi igehirdetésre. Az akkori Witten-
bergben – a templom befogadóképességét
elképzelve – egy mai Bayern München
rangadó közönségére gondolhatnánk. Em-
ber ember hátán. Az iroda kivételével Ka-
talin asszony hatalmas felfordulást csapott
a lakásban. A néhány hetes kisgyermek
nem tudhatott Adventről, Karácsonyról,
üdv történetéről, csak a nagy felfordulást
érezte. Előbb nyöszörgött, majd sírt,
végül úgy bömbölt, hogy a saját száján
befért volna.

Az anyai szív könyörületes. Átvitte böl-
csőjével a gyermeket az apához. Luther
Márton sem volt kőszívű atya. A szegről
leakasztotta lantját, s elkezdte pengetni,
csak úgy találmra. A bömbölő kisgyer-
mek elhallgatott. Luther Márton viszont a
hangzásra gondolt. Szöveget szerzett hoz-
zá – s ez lett a világ hívő népeinek, ma-
gyarjainak kedves karácsonyi éneke. Má-
sok egy-két versszakkal kibővítették. A ta-
nultság: énekeljünk gyermekeinkkel ren-
dszeresen és minél többet. Ne operaéneke-

seket, vagy rockzenészeket akarjunk be-
lőlük faragni, „csak” egészséges, ki-
egyensúlyozott embereket! Nem kell órák
hosszat énekelni, néhány perc is elegendő.
Ennyi idő alatt egy ének első versét két-
szer-háromszor elénekelhetjük.

Jutalmul azoknak, akik figyelmesen elol-
vasták és megtartották e néhány sor üze-
netét, elmondjuk dióhéjban a pesti János
mester karácsonyi történetét. Pest – akko-
riban – a Kálvin térig terjedt. A Múzeum
körúton a Duna egyik ága folyt. A mai
belvárosban mindenki mindenkit ismert.
Jókai, a magyar írók fejedelme röviden
megírta a 9 gyermekes János mester törté-
netét. Több film is készült belőle. A meg-
özvegyült, de hívő és bizakodó csizmadi-
át mindenki ismerte. Ő karácsonyra csak
1-1 almát adhatott gyermekeinek. Ráadá-
sul megtanította nekik Luther énekét. A
háztulajdonos agglegénynek nem tetszett
a zaj, ami az egyszobás szuterén lakásból
felhatott hozzá az emeletre. Egyezer ak-
kori forintot (10 pár csizma árát) ajánlot-
ta fel, ha csendben maradnak. Ám vissza-
utasították az ajánlatot, és megtanulták az
éneket. Sokadik verse:

Ó kedves vendég, nálam szállj,
Bűnömötől ne iszonyodjál,
Jöjj be hozzám, te szolgálhatsz,
Szegény megtérő juhodhoz.

-p -s

„A parancs célja pedig a tiszta
szívből, jó lelkiismeretből és képmutatás
nélküli hitből fakadó szeretet.”
(1Tim 1,5)

Úgy terveztem eredetileg, hogy két rész-
letben írok a címadó témáról. De most
már – úgy hiszem – Istentől kaptam a fi-
gyelmeztetést, hogy nem merítettem még
ki a témát – mélyebbre is kell még ásni!

Az döbrentett erre rá, hogy hallottam
egy tudós tanár előadását, aki (más egyéb
helyes dolgok mellett) azonosnak mondta
a Törvényt (Tóra) és a Parancsolatokat –
azonosulva egy közkeletű tévedéssel...
Igen, sokan azt hiszik, ezek a fogalmak
szinonimák; jóllehet, bibliaolvasó ember
számára világosnak kellene lennie, hogy
különböző fogalmakról van szó. Ezt már
abból is látjuk, hogy Jézus többször idézi
a tízparancsolatot, s arra szólít fel, hogy
tartsuk meg azt, és az Ő parancsolatait –
ugyanakkor olvassuk róla, hogy „megsza-
badított a Törvény átkától” (Gal 3,13).

Ha rászánjuk magunkat, és olvassuk

NYITOTT SZEMMEL

A mózesi törvénytől – az „új parancsolat”-ig III.

Mózes könyveit, ott nem csak sok-sok
részletes előírást, rendelkezést találunk
(melyek az Újszövetségben már nem ér-
vényesek), hanem egyúttal súlyos szank-
ciók sorát is! Nem csak arról van ott szó,
hogy mit nem szabad tenni, hanem arról
is, mi jár a rendelkezések megszegőinek.
Felesleges egyes textusokat kiemelnem,
hiszen csak olvasni kell Mózes 2., 3., 4.,
5. könyvét, s borzonghat az olvasó, mi-
lyen súlyos (földi, evilági) büntetéseket ír
elő! „Halállal lakoljon”, „irtsd ki a nép-
ből”, „takarítsd ki a gonoszt” – olvassuk.
Végezetül olvassuk 5Mózes 27-ben a 12
átokmondást, mely minden bűnöst átok
alá helyez.

Nem csoda tehát (sőt, törvényszerű),
hogy az Ószövetség népe – nem tudván

betartani a parancsolatokat – átok alá ke-
rült. Ez alól az átok alól Jézus Krisztus
hozta el a megváltást, amikor életét áldoz-
va betöltötte a Törvényt! Ezzel új fejezetet
nyitott az üdv történetben! Nem véletlen,
ahogyan Jézus Mk 12,30-31 szerint idézi
a Tízparancsolatot. Nála a tilalmak elé ke-
rül: „szeresd az Urat, a te Istenedet...”,
„szeresd felebarátodat”. Az „Új parancso-
lat” szerinti keresztyén élet (amelyet meg-
szentelődésnek is nevezünk) tehát nem ab-
ban merül ki, hogy tartózkodunk cégéres
bűnök elkövetésétől, hanem odaszánjuk
életünket „élő, szent és Istennek kedves
áldozatul” (Rm 12,1) az Ő szolgálatára.

Kövespataki László

Menekültügy, migráció bibliai és teológiai etikai nézőpontból (II.)

A határok és az identitás

Migrációról, menekülésről csak abban az összefüggésben lehet beszélni, hogy a népi közösségeknek vannak határai. Pál az areopagoszi beszédben ennek két klasszikus formáját idézi: az idői, történelmi, valamint a térbeli határokat (ApCsel 17,26). Az „elrendelt idő” azt jelzi, hogy a népiség maga nem örök teremtési rend. Népek keletkeznek, elmúlnak és egymásba olvadhatnak, így csak egy-egy történelmi kairoszban töltik be küldetésüket. De van „lakozásuknak” térbeli határa is, akár genealógiai, akár nyelvi-kulturális értelemben beszélünk is az egy néphez tartozásról. Ezek a határok jelzik a közösségi identitást is, a sajátos összetartozást és különbözést „az egy vérből teremtett” emberiség egészén belül. A rész szerintiség embervoltunk velejárója mind egyéni, mind közösségi vonatkozásban. Nem lehetünk minden időben és helyen egyszerre otthon, korunk, tradíciánk és kultúránk határai meghatározzák identitásunkat.

A migráció minden esetben kilépést jelent ebből a közegből, és belépést egy másik közösségi identitás életébe. Ha a befogadó közösség egyben elfogadó és toleráns is, akkor a „jövövény” megőrizheti identitásának számos vonását (nyelvét, vallását, szokásait), de egyben alkalmazkodnia is kell a befogadó közösség jog- és szokás rendjéhez. Az európai pluralizmus és multikulturalizmus gyakorlata éppen ezen a ponton jelez súlyos hiányosságokat. Egyrészt pl. a *vallási semlegesség mítosza intoleranciába csaphat át*, amely az eltérő identitások minden nyilvános szimbólumával szemben harcot hirdet. Ezzel gyakorlatilag éppen a *szabadság és tolerancia eszményét adja fel*. Sértőnek és kirekesztőnek tekinti a keresztyén civilizáció jelképeinek nyilvános megjelenítését éppúgy, mint a bevándorlók öltözködési és vallási szokásait. Az álliberálizmus hazugságát leginkább az olyan közvélemény kutatások leplezik le, amelyek szerint a keresztyén jelképek (kereszt, karácsonyfa stb.) éppúgy nem zavarják a más vallások híveit, mint a keresztyén kultúrkörben élőket a burka, vagy az ortodox zsidók öltözete.

Másfelől azonban a nagy tömegben megjelenő és alkalmazkodni nem akaró idegenek a *xenofóbia és nacionalizmus* érzéseit korbácsolják fel a befogadó nemzetek körében, akik saját identitásukat érzik veszélyben. Az államhatárok védelme a kormányok feladatai közé tartozik. Ennek figyelmen kívül hagyása olyan naivitás lenne, mintha a házak kerítéseit kellene lebontani, ill. a lakásajtókat nyitva tartani. Országhatárok ott is léteznek, ahol az átjárhatóságot egy átfogóbb közösségi összetartozás biztosítja (pl. a Schengeni Egyezmény, vagy a Brit Nemzetközösség országai között). Egy ilyen bizalmi elven alapuló együttműködés ugyanakkor nem zárja ki azt az éberséget, hogy a rosszindulatú határsértőket ezeknek az országoknak is távol kell tartaniuk. Civilizációnk nagy ellentmondása, hogy a biztonsági szempontok miatt az állampolgároknak számos személyiségi jogról kell lemondaniuk. Ha ezt saját országában mindenki vállalja, nem ítéltető el, ha ugyanezt az elvet a veszélyeztetett térségekből érkezők esetében is alkalmazzzák. Egy ilyen társadalmi helyzet a keresztyén etika számára is komoly kihívást jelent, mert a bizalom és kölcsönös jóhiszeműség elveit egyensúlyban kell tartania a biztonság elvével. Ezt leginkább az *átláthatóság (transzparencia)* elvének gyakorlatba vitelével lehet biztosítani. Ebbe az irányba mutat már az újszövetségi „állampolgári etika” is: „*azt akarod,*

hogy ne kelljen félned a hatalomtól? Tedd a jót és dicséretet kapsz tőle” (Róm 13,3). A szociáletika nyelvén fogalmazva ez annyit jelent, hogy az egyéni, szubjektív érdekek összhangban kell lennie a közösségi, objektív érdekekkel. Ezt az összhangot sajnos, megterhelheti a hatalommal szembeni bizalmatlanság, mégis igaz, hogy *abusus non tollit usum*.

Az illegális határátlépések minden esetben kriminalizálják az így belépőket. Ez azzal a veszéllyel is jár, hogy a csupán könnyebb megoldást kereső, de egyébként nem bűnöző migránsokra is rávetülhet egy olyan általánosító előítélet, amely terroristaként tekint rájuk, túl azon, hogy maga a határsértés is bűncselekmény. Itt egyedül a bibliai menedékvárosokra vonatkozó eljárást lehet alkalmazni: a közösségi ítélet válassza ki a valóban menedékre szorulókat (4Móz 35,9-34).

Globalizáció és migráció

Korunkban a globalizáció többjelentésű fogalom. Pozitív értelmében elsősorban a felelősségetika határokön átívelő jellegében van. „Nincs esélyünk a fennmaradásra világethosz nélkül” – mondja Hans Küng. A globális ethosz kialakításához alapvető feltétel a világvallások közti dialógus. A világ globális közösséggé (*global village*) formálódásának leglátványosabb jelensége az ún. információs és kommunikációs forradalom, amely legyőzte a tér és időbeli távolságokat. A média és internet kapcsolatok hálózata így nemcsak egy időben tájékoztat a világ távoli pontjain történő eseményekről, de alkalmas arra is, hogy társadalmi elégedetlenséget támasszon, az emberi kapcsolatokat személytelen alapokra helyezze, valamint a hagyományokat és azok közösségi értékeit átalakítsa.

A folyamat eredménye tehát ellentéte a Küng által megálmodott és oly szükséges etikai konszenzusnak. Ennek hatóköre így túlmutat a gazdasági szférán, noha legszembetűnőbben ott jelenik meg. Egy alapvető érték- és szemléletváltozást eredményez, amelyet irányítani és manipulálni is lehet. A globális piacorientált szemlélet, amely az egyes országok polgáraiban csak potenciális vásárlót lát, ellentétesen működik azzal az értékörzéssel, amely érzelmileg is kötődik a szülőföldhöz, nemzeti nyelvhez és kultúrához. Ennek legkevésbé veszélyes része az, hogy pl. az étkezési kultúra területén bizonyos termékek és gyorsétterem-lánccok nemzetközi monopóliumra tesznek szert, így bármelyik kontinensen vagy országban az otthonosság érzetét keltik. Ezt azért neveztük kevésbé veszélyesnek a nemzeti hagyományokra nézve, mivel azt is tapasztaljuk, hogy párhuzamosan ébresztik fel a helyi specialitások iránti igényt is. Ez leginkább a turizmus területén tapasztalható. Aki egy idegen országba utazik, nem a mindenütt megtalálható ízekre és árúkra kíváncsi, hanem a helyi sajátosságokra. A globalizációs kultúra ezért ambivalensen hat. Kisebb mértékben igaz ez a divatokra és a tömegzenei kultúrára nézve is. Az ellenhatások természetesen nem kisebbítik azt a kulturális globalizációt, amely a kultúra és „ideológiafogyasztás” terén az Egyesült Államok dominanciáját mutatja. Mindez azért jelentős tényező a migrációra nézve, mivel a tradíció olyan gyökereket is jelent, amelynek megtartó ereje van. A migráció minden esetben ezeket a gyökereket szaggatja el.

(Folytatjuk)

Dr. Szűcs Ferenc

Karácsony menekültsátrakban

Törökországban, Libanonban, Jordániában, s ki tudja még hol a Közel-Keleten több millió menekült húzza meg magát lélekben dideregve ezen a karácsonyon is. És ki tudja, mennyi „migráns” lesz úton? S közülük mennyi a testvérünk: szíriai, iraki kereszttyén, akiket kivertek, elűzték otthonukból, vagy ők menekültek el önként a gyötrelmek, kiszolgáltatottság elől? Mert nem volt 13 gramm aranyuk fejpénzre. Milyen különös, hogy még a legnehezebb helyzetben is vannak, akik tudnak ünnepelni. Igen, mert kereszttyének. Eleikkel együtt immáron közel kétezer esztendeje. És ennek a hitnek, hűségnek nem csak a gyökerei mélyek, hanem a hit reménye is erősen zöld, még a háború füstös, véres poklában is. Gondoljunk egy imában ezen az ádventen és karácsonyon rájuk, akik még mindig ott vannak szülőföldjük közelében, de azokra is, akik Európa szívében keresnek menedéket. Hogy ott is, itt is igazi karácsonya legyen a Krisztust keresőknek és tisztelőknak, a Hozzá menekülőknak.

Menekülttábor és remény. Mintegy négy millió migráns van úton ezekben a hetekben is, akik között sokszázezer keleti kereszttyén testvérünk is található. Ők idén is menekülttáborban élnek meg a karácsonyt. Bár könnyek, fájdalmak közepette „ünnepelnek”, mégis lesz karácsonyuk, sőt talán mélyebben átélte, Krisztusban bővülő, mindenképpen feledhetetlenebb, mint máskor vagy éppen nekünk.

Hiszen számukra valóban nem maradt más, mint a testet öltött Ige, a hazátlanságot, menekülést, keresztutat, árulást és kitagadást átélte Megváltó sorsa titkába történő menekülés és elmerülés. Onnan várják a reményt, az ünnep megszentelését. Amint a kép is mutatja, a menekültek külön sátorot rendeztek be Jézusnak, a betlehemi

születés éjszakájára emlékeztetve, ami 2000 éve hasonlóképpen a vendégfogadón kívül, otthontalanságban történt. Döbbenetes a külső hasonlóság az Isten-Gyermek sorsának indulása és az elüldözött közel-keleti kereszttyének sorsa között! És éppen a hasonlóságban rejtőzik a remény és az erő! Mert Isten minden hátrányos, ellenükre kigondolt helyzetet, körülményt javukra tud fordítani. Amiként azt ezredévekkel ezelőtt azon az égtájon, a testvéreitől elárult József esetében is tette, aki a mélységben így fogalmazott: „*Ti gonosz gondolatok ellenem, de Isten azt jóra gondolta fordítani*” (1Móz 50,20). A menekült kereszttyének a táborban, az iszlám állam (IS) fekete serege és gyilkos fegyvereik árnyékában is ünnepelni szerettek volna, gyermekeik szívébe visszamenteni a születés, a karácsony örömét, a szabadító született néktek örömhír reményébresztő biztatását.

Egyedül Jézus! Tavaly karácsonykor a bátor bagdadi anglikán lelkész, az ottani Szent György templom és egyházközség papja, Andrew White, 2014. évi karácsonyi körlevelében így írt: az iraki kereszttyéneknek maradt még talán egy kicsinyke szoba, akár otthon, akár a menekülttáborokban, ahol ünnepet szentelhetnek, annak a keserűségnek és traumának közepette is, amiket az IS brutalitásai ültettek el szívükbe. A karácsony Isten szeretetéről szól, amibe

most még inkább belemenekülnek a félelemből és az üldözöttség ellenére testvéreink. Nekik szól kiváltképpen most az, amit egykoron az Úr angyala hirdetett: *Ne féljétek! Hirdeték néktek nagy örömet...* Idézte gyülekezete egyik ifjú tagjának a szavait: „Figyelj csak, amikor mindent, de mindent elveszítettél, egyedül Jézus az, akiben minden mégis a tiéd marad!”. Azóta a lelkész londoni egyházi elöljárója utasítására elhagyta szolgálati helyét, jelenleg Jeruzsálemben tartózkodik az ottani anglikán közösségben. És imádkozva várja, hogy majd visszatérhessen bagdadi gyülekezetébe, amelyből 1 200 kereszttyén ment el, s közülük több százan estek áldozatul a vallási motivációjú gyűlöletnek, fundamentalista hadviselésnek.

Ima és böjt a visszatérésért. Jeremy Courtney, a bagdadi központú „Megelőző Szeretet Koalíciója” nevű kereszttyén életmentő, egészségügyi szervezet igazgatója nemrég így nyilatkozott a sajtónak: iraki kereszttyénként másokkal együtt ezt a karácsonyt is Bagdadban ünnepeljük. Ugyanúgy jövünk össze, mint az első kereszttyének: félelem és elszigeteltség közepette, de mégis reményteljesen, mint akik teljes mértékben azonosulunk Jézus Krisztus útjával, amiért mindent vállalunk.

Raphael Louis Sako pátriárka, a Káldeus Katolikus Egyház feje tavaly és idén is december 22-étől egészen az újévig ima és böjtöt hirdetett meg. Ehhez az egyházhoz tartozik a legtöbb iraki kereszttyén. Felhívásában szolidaritásra szólította a világkereszttyénséget azon testvéreikkel, akik leírhatatlan szenvedést és áldozatot hoztak hitükért, és idegenben, menekülttáborokban tartják meg a karácsonyi ünnepet. A pátriárka kijelentette: „Moszul és Ninive környékének felszabadulásáért imádkozunk és böjtölünk a békéért és a biztonságért, hogy mindenki, aki elhagyni kényszerült otthonát, munkáját és iskoláját, visszatérhessen lakóhelyére, szülőföldjére”.

Karácsonyi „vásár” a menekülttáborban. Az iraki Erbilben, a kurdisztáni terület fővárosában berendezett menekülttáborban, ahol az Iszlám Állam fekete serege elől elmenekült, illetve általuk elűzött kereszttyének élnek pillanatnyilag, még arra is futotta leleményből a borzalmak feledtetésére, hogy karácsonyi vásárt rendezzenek hirtelenjében. Leginkább a gyermekek örömére. Szorgos kezű édesanyák, nagymamák horgolják, kötik az ajándékok java részét, amit aztán a sátoros piacon egymásnak csereberére kiraknak. Lám, a szeretet micsoda találékony!

Valóban, karácsony egyetlen Ajándékából, a megszületett Isten-Gyermek okozta első örömből és első szeretetből fájdalmakat, sötétséget oszlató módon ezeknek az apró ajándékoknak az örömszíkraiban visszalopódzhat valami szívükbe az egykori, otthoni, békés és boldog karácsonyok emlékéből. És ez nagy lelki erőforrás.

A szeretet kiűzi a félelmet. Amint ez a ragyogó tekintetű kislány is sugározza a menekülttábor sátrai között járván, a karácsonyi örömhír: „A szeretetben nincs félelem, sőt a teljes szeretet kiűzi a félelmet” (1Ján 4,18). Legyen egyre inkább részük, életre szóló ta-

pasztalatuk közel-keleti keresztyén testvéreinknek, főként a gyermekeknek ebből a félelmet kiűző isteni szeretetből. Ennek a szeretetnek a gyógyító ereje adja vissza nekik egykori otthonukat, szülőföldjüket. Addig pedig kipróbált, növekvő hitük őrizze bennük a

reményt. Ezért imádkozunk mi itt a Kárpát-medencében. Szolgáljon ehhez ösztönzésül, biztatásul, inspirációként Sarah York angolai lelkész, spirituális író, több sikeres keresztyén könyv szerzőjének néhány gondolata:

*A félelemben elszigetelődünk,
A szeretetben kapcsolatokat keresünk.
A félelemben tehetetlenné válunk.
A szeretetben erőt kapunk a cselekvésre.
A félelemben ítélkezünk mások felett.
A szeretetben keressük az igazságot.
A félelemben bizalmatlanokká válunk.
A szeretetben könyörületet és megbocsátást keresünk.
A félelemben az elmúlást látjuk.
A szeretetben az életre tekintünk.
A félelemben bezárkózunk.
A szeretetben kitarulkozunk.*

Krisztusban áldott, bővülő adventet, karácsonyt minden menekülttáborban élő keresztyén testvérünknek!

A felelős szerkesztő

Krisztus fénye a mindennapokban

Családi hagyományunkhoz híven évente kétszer felhangzanak a Nagy kérdések. Születésnapokon és óév napján édesapám mindig megkérdezte tőlünk: mi volt a legjobb az elmúlt évben? És mi volt a legrosszabb? Végül elbeszélgettünk az elkövetkezendő évre szőtt tervekről.

Az elmúlt héten többször elolvastam a Lukács ev. 2. részében megfogalmazott eseményt, az Úr Jézus születése körül történő csodákat, találkozásokat. Visszatérően édesapám kérdései jutottak eszembe.

Hisz ha túl nézünk a karácsonyfán, az ajándékokon, a bejglin és a sürgés-forgáson, karácsony ünnepe e kérdések körül forog. Őszintén felmérni a mögöttünk lévőket és őszintén tovább haladni – napról napra. Megújulva, Krisztus örömteljes és életet változtató fényét hordozva szívünkben.

Felfigyeltem a pásztorok történetére. A mindennapi élet sűrűjében kapta őket el az angyalsereg. Felbuzdulva indultak Betlehembe, és találkoztak az Úr Jézussal. Utána visszatértek az éjszaka sötétjébe. Napirendre tértek a hallottak és látottak után. De valami mégis megváltozott. „A pásztorok pedig visszatértek, dicsőítve és magasztalva Istent mindazért, amit hallottak és láttak, úgy, ahogyan Ő megüzente nekik” (Luk 2,20).

Szeretem az adventi hagyományokat, a gyertyákat, az ünnepi készülődést. Egyben könnyen eltérít e sok szép dolog 2015 valóságától. Községünkben 200 menekült kapott helyet. Éjszaka érkeztek busszal, 72 órát maradtak a helyi sportteremben és éjszaka vitték őket tovább a következő ideiglenes szállásra.

Sok és gyors változás éri Európát e napokban. Különböző országokban nagy az ellenállás menekültek, változások, más vallásúak ellen.

Mindebben Krisztus fénye mégis hogyan válik láthatóvá? Krisztus születése reményt, jövőképet kínáló valósága hogyan tükröződik saját életemben? Ezt a reménységet, napról napra megújuló jö-

vőképet hogyan tudom láthatóvá tenni saját környezetemben? A szomszéd, a menekült, családom vagy a gyülekezetem felé?

A pásztorok dicsőítve és magasztalva tértek vissza helyükre, miután találkoztak a Megváltóval. Isten üzent nekik. Az üzenet megragadta őket és lelkileg megújulva folytatták életüket. Előre léptek az életben. Így léphetünk mi is előre 2015 adventjében, karácsonyán. Mi volt a legjobb az elmúlt évben? Mi volt a legrosszabb? Miért dicsérheted és magasztalhatod Istent a jövőre nézve? Mit bíz rád, amikor vége az ünnepnek és a mindennapi kerékvágásba visszatérsz? Nagy kérdések? Talán mégsem. Talán egyszerűen arról szólnak: Isten napról napra kíván része lenni életednek. Én is ezt kívánom. Krisztus születése elgondolkodtat, örömet hoz, távlatot kínál. Nekem személyesen, népünknek, Európának, a vándorló menekülteknek, Üldözésben élő hittestvéreinknek, gyermekeinknek. Naív gondolatok? Talán a mennyei seregek szavai konkrétá teszik: „*Dicsőség a magasságban Istennek, és a földön békeség, és az emberekhez jóakarát.*” Talán nem olyan naív gondolatok. Isten szívesen segít minket tovább kérdéseinkben, hisz szeret!

Végül Herman Miklós dicséretéből egy pár sor (313. dicséret 1,5):

„Dicsérd Istent, keresztyénség, Ő dicsőségében, Kitől árad rád idvesség, Fia érdemében, Fia érdemében.

Ki az utolsó időben Eljövendő vala, Hogy építtessék hívekben Az Isten országa, Az Isten országa.” (Lipcse, 1554)

Áldja Isten ünnepünket, ünneplésünket, mindennapjainkat, hogy dicsőíthessük és magasztalhassuk Istent mindazért, amit hallhatunk, láthatunk, úgy, ahogy megüzenni nekünk – mindennapjainkban.

Knolné Tüszi Gabi

1959 karácsonya előtt szemtanúja voltam annak, hogy milyen vad üvöltések közepette kergettek ki a vonatra várakozó utasok közül néhány tizenéves „Mennyből az angyal”-t éneklő gyereket a rendőrök. Veszélyes helyzetet teremtettek a szocializmust építő népi-demokrácia kellős közepén...

Ámde most nem a gyermekekre szeretnék emlékezni – vajon mi lett belőlük? – hanem egy presbiterkorú bácsira, aki nem advent idején, sőt, éppen 10 évvel korábban nyár közepén művelt hasonló dolgot. (Ki tartja ma azt számon, hogy Sztálin és elvtársai muszlim környezetben nem mertek vallásellenes propagandát űzni. Velük nem lehet „tréfálni”...!)

Az esemény főszereplőjének adatai:

Neve: Fodor Vilmos. Életkora: 60 (hatvan) esztendő. Lakik: Budapesten. Bejelentett lakcíme: Poroszló. Foglalkozása: gazdálkodó (15 hold). Családi állapota: nős, három felnőtt lány van. Tulajdona: 15 kat. hold + 1 Biblia.

Felesége kimarta a házból, mert miközben mások egy fa árnyékában pihentek, ő szegényeszmre délidőben Bibliát olvasott. Megunván a veszekedéseket, a Biblián kívül mindent Poroszlón hagyott és felutazott Pestre szerencsét próbálni. Persze a szerencse még Budapestet is messze elkerüli. Mivel a férfiak akkortájt valahol egy kaszárnyában vagy éppen munkatáborban szorongtak, munkahely akadt bő-

Egy pesti „bethlehem-i pásztor”

ven. Szabad idejében viszont a 3-4-5 emeletes házak udvarán egy gyermeknek való harmonika kíséretében vallásos énekeket énekelt. Egyet vagy kettőt, s ment tovább. A pestiek tisztelték, féltették az öreget.

Ebben az időben telepítették ki alföldi tanácsokra a népi-demokrácia ősi ellenségeit: tisztviselőket, tanárokat, bankárokat, nyugalmazott katonatiszteket, s még akire csak ráfoghatták, hogy „osztályellenség”. Fodor Vilmos egy VIII. kerületi munkásszállóban lakott. Ő még „bűnösebb” volt. Négyelemis mi-voltában „osztályarúló”! (Mert a szocializmust építő mérvadó baloldali értelmiség igen találékony volt aktuális kifejezések gyártásakor.)

Hogyan énekelhet egy dolgozó paraszt ilyeneket: „Kövessd a Jézust”, „Jézus hív nyájasan, te elveszett”, „Jöjj, királyom, Jézus”, „Az Istennek szent angyala” stb., el ne felejtjük a „Fel barátim”-ot, meg a „Vezess Jézusunk”-at.

Énekelte ezt nyilas világban is, az oroszokat sem zavarta az öreg bátyuska – pedig közben a „gitárt” is elsűtötték. 1947-ben azonban a rend őreit zavarta az ügy. (A pártközpont is a VIII. kerületben volt, a nevével megfosztott Tisza Kálmán téren, a Volksbund

hajdani központjában. Utóbb Köztársaság tér lett belőle.)

Először csak figyelmeztették, hogy zavarja a közrendet. Ő azonban folytatta körútjait. Azt azonban már nem lehetett tűrni, hogy levelet írt Rákosi Mátyásnak: „Minden hatalom Istentől van. Ő is tőle kapta. Kéri, hogy ezzel éljen a nép javára. Fodor Vilmos földműves.” 24 órán belül elvitte az ÁVÓ. Bírószági komédiát is rendeztek. A bíróságon nem volt elég hely, a tárgyalás a Zeneakadémián volt. Aki közrendhárborító, minden gazságra képes! Ítélet: 2 év. Akadt egy derék methodista ügyvéd: Földes dr. Másodfokon felmentették és szabadlábra helyezték – volna. Ámde a kapuban személykocsi várta, s vitték egyenest Inotára, az erőmű építésére. Se Biblia, se ének... Ám imádkozni lehetett. A mokány, kistermetű, de erős Fodor bácsi kettesével vitte a cementzsákokat. Egyiket felvette, a másikat társaival rakatta másik vállára.

Egy év múlva behívják az irodába. Szabaduló levelet kap, mert idő előtt teljesítette a normát. Újra munkásszálló, majd ismeretlen helyen öregek otthona. Találkozunk még? – Találkozunk!

-p -s

A presbiter könyvespolcára

KERESZTTÜZBEN

címmel jelent meg a Presbiter című lap felelős szerkesztőjének, dr. Békefy Lajos lelkipásztorának, közírójának a könyve, aminek alcíme: *A keresztyénülözés rövid története Jézustól napjainkig, a vallások jövője és szerepe a 21. században*. A kötet válogatást ad a szerzőnek e témakörökben az elmúlt években megjelent közel 100 írásából. Napjaink migrációs válságának eseményeit az évekkel ezelőtti kezdetektől fogva – olykor a hazai sajtóban egyedül vizsgálódva – alapos figyelemmel feldolgozó szerző nem csak a drámai eszkalációval foglalkozik könyvében, hanem az elvilágiasodás, az ún. szekularizációs elmélet cáfolatát hozó legújabb teóriákkal és kutatásokkal is. A keresztyénülözés történeti formái mellett betekintést nyújt a világkeresztyénség elleni legkülönbözőbb támadásokba. Elemzi a világvallások, illetve a vallási háttérű és gyökérzetű kultúrák, főként a keresztyénség és az iszlám között várható világméretű versenyfutás összefüggéseit, 21. századi tendenciáit, illetve az erre adható keresztyén

válaszokat is próbálja körvonalazni. A 12 fejezet témaköre önmagában is figyelmet kelt: madridi kiáltvány; ima üldözöttekért és üldözőkért; a keresztyénülözés történetének rövid áttekintése Jézustól 2015-ig; Madrid 2015: példaértékű konferencia a vallási genocídiumról és az üldözésről; győztes történet: Youcef Nadarkhani iráni protestáns lelkész hányattatásai halálra ítéletétől szabadulásáig; (h)idegháború? Ellentmondásos arab világ – kétarcú iszlám – szíriai, iraki drámák; Ázsia, Afrika zöld és véres poklai – Pakisztán, Egyiptom, Nigéria, Kenya; az üldözés világindexei – világvallások versenyfutása – már

Európában is?; menteni a menthetőt; kérdések – kérdőjelek; pozitív keresztyén (ellen)példa az iszlám világban: Maggie Gobran, a kopt „Teréz anyja”; ima menekülőkért, menekültekért.

A kötetet dr. Semjén Zsolt miniszterelnök-helyettes és dr. Hölvényi György EU parlamenti képviselő ajánló sorrai vezetik be. „Békefy Lajos munkássága, írásai segítettek, hogy megismerhessük (az üldözésnek kitett keresztyének sokféle módon megvalósított

szünetését, diszkriminációját – szerk.) kálváriájukat: évezredek óta ott élő népeket üldöznek el őseik földjéről, vagy pusztítanak ki. Ezért fontos ennek a könyvnek a megjelenése. Az író dolga, hogy hallassa hangját, megismertessen a tényekkel, a politikusé pedig, hogy cselekedjen, az üldözöttek segítségére legyen. Mindnyájunké pedig, hogy amiről hallottunk, ne hagyjuk szó nélkül, és tegyük meg értük azt, amit megtehetünk, azon a helyen, ahová a Gondviselés állított minket!” – fogalmaz dr. Semjén Zsolt. A 200 oldalas, sok fotóval illusztrált kötet kiadója a Barankovics Alapítvány, megjelentetését támogatta az EPP, az Európai Néppárt.

A Keresztútban elérhető, illetve megrendelhető a könyvterjesztő hálózatokban, továbbá a Barankovics Alapítvány irodáján keresztül (1091 Bp., Kálvin tér 8., telefon: +36-1-323-06-07, email: iroda@barankovics.hu), illetve a Presbiter c. lap irodájához, a szerző nevére küldött levélben vagy emailben (Dr. Békefy Lajos, 1092 Bp., Ráday u. 28. telefon: +36-1-476-32-11, bekefy.lajos@gmail.com). A kötet tanulmányozását, feldolgozását ajánljuk presbiteri képzőkön, középiskolai hit- és erkölcsstan oktatásban, egyetemi fakultáció során. Hasznos lehet minden, napjaink és közeljövőnk iránt érdeklődő Olvasónak, aki világlagunk egyre váratlanabb fordulataiban keresi az eligazodást az örök koordináták szerint...

(driga)

Köszöntések a jubileumi konferenciánkhöz

Főtiszteletű Püspök Urak, igazán tisztelt Elnökség, kedves Testvérek!

A református közösségek évszázadokon át formálták a Kárpát-medence történelmét, gazdaságát, kultúráját – a csendes hétköznapokban és a kimagasló történelmi korszakokban egyaránt. Gondoljunk például az erdélyi reformáció kultúrateremtő és nemzetmegtartó erejére, ami biztosította a magyarság számára önazonosságunk, szellemi függetlenségünk megőrzését.

Szolgálatukat ma is töretlen hittel végzik a szűkebb és tágabb értelemben vett református közösségek. A családtól kezdve a gyülekezeti életén át a nemzet egészéig mindenütt jelen vannak lelkiismeretes munkájukkal: a hitéletben, az oktatásban, a nevelésben, a szeretszolgálatban, az országépítésben.

Az elmúlt években tárcavezetőként is rengetegszer megtapasztaltam, hogy a református egyház szakadatlan munkájával miként veszi ki a részét az ország életéből és hitével miként válik a nemzet szövetségévé. Elég felidézni a Földművelésügyi Minisztérium és a Magyar Református Presbiteri Szövetség között létrejött stratégiai partnerségi megállapodást; vagy a megújult parókiák, óvodák, iskolák, templomok átadását.

Az anyaországi Magyar Református Presbiteri Szövetség az elszakított területeken működő Presbiteri Szövetségekkel együttműködve ma is összefogják a nemzetet. A presbiterek bátorító, elkötelezett szolgálatának köszönhetően a közös programok, konferenciák az összetartozás valódi élményét adják.

További munkájukhoz és a református gyülekezetek életéhez Gyökössi Endre szavaival kívánok erőt, jövőbe vetett hitet: „Boldogok, akik észreveszik a diófában a bölcsőt, az asztalt és a koporsót és mindháromban a diófát, mert nemcsak néznek, hanem látnak is.”

A Magyar Református Presbiteri Szövetség fennállásának 25 éves évfordulója alkalmából tisztelettel köszöntöm az ünnep minden kedves résztvevőjét, és kívánom, hogy a jubileumi rendezvény egy újabb sikeres, eredményekben gazdag, gyümölcsöző negyedszázad nyitánya legyen. Szívvel gratulálok az évfordulóhoz!

Dr. Fazekas Sándor
földművelésügyi miniszter

Fekete Vincének, a Szlovákiai Magyar Református Presbiteri Szövetség elnökének a köszöntőjéből idézünk néhány részletet:

Tisztelt ünneplő református presbiterek közössége!

A Szlovákiai Magyar Református Presbiteri Szövetség nevében tisztelettel és szeretettel köszöntöm a Magyar Református Presbiteri Szövetség megalakulásának 25. évfordulója alkalmából rendezett ünnepi emlékülés résztvevőit.

Tisztelettel köszöntöm az Együttműködési Megállapodást aláíró testvér szövetségeket: a Kárpátaljai, Királyhágómelléki, Erdélyi Református Egyházkerület Presbiteri Szövetség és a Magyar Református Presbiteri Szövetség képviselőit. 2014. november 8-án a sárospataki református templomban az elnökök az Együttműködési Megállapodás aláírásával lélekben összekötötték, és a határokat átvélve jelképesen egybekapcsolták a Kárpát-medencében tisztséget viselő magyar református presbitereket.

A Presbiteri Szövetségbe tömörült presbiterek mind Isten földi munkatársai. Legyenek példát mutatók a szolgálatban!

A Presbiter rendelkezzen 4 talentummal:

- először Isten hittel, Szent Lélek kapcsolattal, Krisztus szeretetével és azoknak napi utántöltésével,
- másodsorban intelligenciákkal, szaktudással, készségekkel,
- harmadszor a református magyar nemzeti öntudattal és annak megélésével,
- negyedszer felelősség tudattal és annak viselésével.

A magyar református presbiternek a 4 talentumával a református életmodell képet kell képviselni az anyaországban, de főleg az elcsatolt részeken.

Ma, amikor hálát adunk Istennek a Presbiteri Szövetség 25 éves jubileumáért, kérem, engedjék meg, hogy megköszönjem a Szövetségnek a testvéri együttműködést és tisztségviselőinek a sokféle formában nyújtott segítséget és szeretetet.

Tisztelt Magyar Református Presbiteri Szövetség!

Isten éltesse a Szövetség vezető tisztségviselőit és munkatársait, tagságát és szimpatizánsait erőben, egészségben, hogy a kitűzött szolgálatokat sikeresen és örömmel tudják elvégezni Isten dicsőségére a következő 25 évben.

Isten áldja a Presbiteri Szövetséget!

Áldás, békesség köszöntéssel
Fekete Vince
a SzMRPSz megbízott elnöke

Tisztelt Elnök Úr! Kedves Testvérek!

Köszönöm a szíves meghívást. Más, korábban rögzített programom miatt nem tudok részt venni az eseményen, de mivel szervezetük tevékenységét fontosnak tartom, engedjék meg, hogy ezt néhány mondatban kifejtsem.

A Szövetség tevékenysége annak belső élete szempontjából is jelentős, de talán érthető, hogy közszereplőként én az össz-társadalomra gyakorolt hatását emelem ki. Ez pedig azért fontos, mert olyan világban

élünk, amelyik eltávolodott az evangéliumi üzenettől. A hívő emberek közössége hatékony bizonyítéka annak, hogy ez az üzenet életet és jellemet formáló erő.

Ma Európa az évszázad kihívását éli át. A tömeges migráció felébreszti kettős felelősségünket. Aki valóban üldözött, az védelmet érdemel, amelyet elsősorban saját hazájában történő béketeremtéssel valósíthatnak meg azok, akiknek ez hatalmában áll. Másrészt felelősséget kell gyakorolnunk saját hazánk és polgáraink iránt, megvédve őket egy idegen kultúra integrációra képtelen képviselőivel szemben.

Európa nyugati fele gyenge és bizonytalan. Ennek oka az előbb elmondottakban van. Elválták saját kulturális gyökereiket, szembe kerültek keresztény múltjukkal, új eszmei alapot gyártottak, ami nem képes pótolni a hagyományos értékeket. A liberális tabuk és dogmák, köztük a multikulturális társadalom téveszméje gyengítette józanságukat és veszélyérzetüket.

Nekünk, a keresztény közösségek tagjainak feladata, hogy a hagyományos értékekre épülő Európát és Magyarországot erősítsük. Ehhez kívánom Önöknek Isten áldását.

Üdvözlettel:
Harrach Péter

25 ÉVES JUBILEUM

Visszatekintés Szövetségünk életére

„Ő hű marad, mert Ő magát meg nem tagadhatja” (2Tim 2,13) – ez az ige adott erőt, reménységet és kitartást Szövetségünknek az elmúlt negyedszázad folyamán, amikor küzdve meg nem értéssel, közönnyel, presbiteri és lelkipásztori göggel igyekeztünk hirdetni az evangélium üzenetét és a kiválasztással járó felelősséget az ország presbiterei között. Erről a 25 évről – és az előttünk álló jövőről – szólt jubileumi ünnepélyünk október 16-17-én, a Magyarországi Református Egyház Zsinati Irodájának dísz-

termében, az Abonyi utcában. Az eseményről részletes cikk jelent meg a Reformátusok Lapjában, ezért itt csak néhány gondolatot emelünk ki, amelyek szerintünk fontos kérdéseket érintettek.

Nagy megtiszteltetés volt Szövetségünk számára az, hogy a jubileumi alkalom első napján, amelyet a határon túli testvér-szövetségekkel és a szerbiai magyar presbiterekkel formálódó együttműködésnek szenteltünk, látogatást tett közöttünk és szólt hozzánk *Balog Zoltán* EMMI miniszter úr, a második napon pedig *Soltész Miklós*, az EMMI egyházi, nemzetiségi és civil társadal-

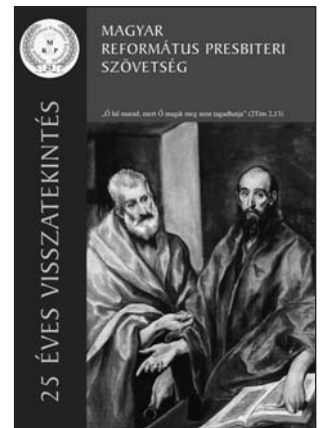
mi kapcsolatokért felelős államtitkára, valamint *Czibere Károly*, az EMMI szociális ügyekért és társadalmi felzárkózásért felelős államtitkára bízott és erősített bennünket szolgálatunkban.

A Szövetség történetét illetően az a kiadványunk, amely erre az alkalomra jelent meg, és amelynek képét a Reformátusok Lapja is közölte, részletes adatokat közöl évszámok szerint. A terjedelmének szűkössége miatt nem volt mód minden esemény felsorolására, de igyekeztünk a jubileumi alkalmon szóban megemlékezni azokról a munkatársainkról, kedves testvéreinkről, akik sokat tettek Szövetségünkért, de akik már nem ünnepelhetnek közöttünk. Így idéztük fel *Balla Tibor*, *dr. Cseh Lajos*, *Csizmadi Gábor*, *Mikó László*, *dr. Papp Emil*, *dr. Ritoók Pál*, *Vándor Gyula* alakját, és emellett említettük azokat is, akik ma is közöttünk élnek: első és második elnökünk, *Dr. Ritoók Zsigmond* és *Nagy Ferenc József*, valamint negyedik elnökünk, *dr. h.c. Szabó Dániel* nevét, az idén 100 éves *Batiz Lajost*, képzési elnökünket, *dr. Judák Endrét* és missziói elnökünket, *dr. Viczián Miklóst*, irodánk korábbi és jelenlegi munkatársait, *Balla Tibornét*, *Ventura Edénét*, *Veréb Istvánnét*, *Váczi Gábor*t és *Szabó Tündét*.

A szóbeli beszámolóban külön mondtunk köszönetet lapunk szerkesztő bizottságának, elsősorban már eltávozott tagjainak, közöttük *Hegy-Füstös Istvánnak*, *Füle Lajosnak*, a még közöttünk élő *dr. Papp Vilmosnak*, továbbá főszerkesztőknek, *Dr. Békefy Lajosnak*. Köszönetet mondtunk számos tagtársunknak, akik – bár tisztséget nem viseltek Szövetségünkben – szóban és írásban segítséget nyújtottak működésünkhöz, így elsősorban *dr. Huszár Pálnak*, Zsinatunk világi elnökének.

Fontos arról is szólni, hogy a Szövetség evangéliumi missziója milyen hangsúlyokkal folyt az évek folyamán. Elsődleges feladatunknak kezdettől fogva a presbiterek közötti missziót tekintettük, felismerve, hogy a presbiterek jelentős része nem tudatosan került tisztebe és bár mindegyikük hisz Istenben, ismeri Jézus Krisztust, akit megfeszítettek bűneinkért, de ez megmaradt ismeretként és nem vált életük és szolgálatuk igazi motorjává. Misszióink azt szeretné szolgálni, hogy minden presbiter szívében hordozza a Lélek lángját a gyülekezet szolgálata érdekében.

Emellett nyilvánvaló lett az is, hogy presbitereinknek felelősséget kell érezniük a kallódó reformátusokért, a szórványokban élőért, cigány testvéreinkért és az egész társadalomért megfelelő irányított misszióban munkálkodva. Ez utóbbi vonatkozásban érdemes felsorolni, hogy milyen társadalmi problémák foglalkoztatták a 25 év alatt Szövetségünket. Már az 1991. évi közgyűlés is határozatban rögzítette állásfoglalását a földkérdésben és a földek visszaigénylése kérdésében, különös tekintettel az Egyházunktól a kommunista fordulat idején jogtalanul elvett földekre.

25 ÉVES JUBILEUM

Nagy hangsúllyal foglalkozott 2000. évi debreceni konferenciánk a népesedés kérdésével, fájdalommal emelve ki az abortuszok gyakorlatát és a társadalom tagjainak önző, gyermekáldást elutasító viselkedését. Foglalkoztunk a család jelentőségével pl. a 2001. évi nagykőrösi konferenciánkon és 2003-ban egy egész nemzetközi konferenciát szenteltünk a küszöbön álló csatlakozásnak az Európai Unióhoz. Felismerve azt, hogy a környezet és a teremtett világ védelme hazánk számára is fontos feladatokat tesz nyilvánvalóvá, feladatunknak érezzük, hogy a vonatkozó állami szempontokat és célkitűzéseket terjesszük településeink társadalmában. Ezért 2013-ban együttműködési megállapodást kötöttünk a Földművelésügyi Minisztériummal és ennek folyamánként környezetvédelemmel és természetvédelemmel foglalkozó cikkeket jelentetünk meg „Presbiter” c. lapunkban és későbbül egy összefoglaló kiadványunk is ebben a tárgykörben.

Fontos arról is említést tenni, hogy Szövetségünknek az ismeretek gyarapítására irányuló munkája hogyan nyilvánult meg a valóságban. Ez a szintén kezdettől fontosnak tartott munkaág jelentős elvi előkészítést igényelt. Hamar beláttuk, hogy ez a szolgálat a Szentírás és hitvallásaink mélyebb megismertetését, egyházunk szervezetének és intézményeinek megismerését, az egyházközi infrastruktúra és gazdálkodás gondozását és a gyülekezetek lelki építését kell magába foglalja. Már korán, 1996-ban felmerült tanterv összeállításának a szükségessége és az csakhamar meg is született. Szövetségünk javaslatot terjesztett a Zsinat elé, amelyben kezdeményezte a presbiterek továbbképzésének kötelezővé tételét és az általunk kidolgozott tanterv elfogadását, de a Zsinat ezt mind a mai napig nem tekintette időszerűnek. Feltetelezzük emögött a Zsinat olyan félelmét, hogy a presbiterhiányt, amire lelkipásztoraink a mai napig panaszkodnak, tovább súlyosbítaná ez a követelmény.

Nem hallgathatunk arról az örömteli eseményről, hogy a múlt év novemberében, a Bodrogkeresztúri Zsinat 280. évfordulóján, a Sárospatakon rendezett presbiteri konferencia keretében a *Kárpátmedence 5 presbiteri szövetsége Együttműködési Megállapodást kötött*, amely az évek óta létrejött, egyházmegyék közötti együttműködések után magasabb szintre emeli Erdély, Kárpátal-

ja, a Felvidék és Magyarország presbiteri szövetségének együttműködését. Ennek operatív programját egyeztették a szövetségek képviselői és ebbe bevonták a Szerbiai Református Keresztyén Egyházkerület presbiterének a képviselőit is.

A Szövetség elnöksége már 1993-ban felvetette, hogy az ORPSz Horánszky utcai ingatlanát a Kárpát-medence magyar reformátusainak az összefogására kellene felhasználni és felajánlotta a Zsinatnak visszaigénylésre azzal, hogy szükség esetén

Szövetségünk vállalja a gondozását. A visszaigénylés csak néhány éve juttatta oda az egyházkerületet, hogy a Horánszky utcai ingatlan felújítását napirendre tűzze és ennek anyagi segítségével Szövetségünk is részt vállalt.

Befejezésül beszámolójában ügyvezető elnökünk Babits Mihály „Psychoanalysis Christiana” c. verséből idézett:

„Hallottunk ájtatos, régi faragókat,
kik mindent egyforma türelemmel róttak,
nem törődve, ki mit lát belőle, s mit nem:
tudva, hogy mindent lát gazdájuk, az Isten.
Bár ilyenek lennénk mi!”

Az Európai Magyar Protestáns Gyülekezetek Szövetsége közgyűléséről (I.)

Az Európai Magyar Protestáns Gyülekezetek Szövetsége szeptember 24. és 27. között tartotta évi rendes közgyűlését és konferenciáját Svájc festői szépségű Bibliaiskoláján (Seminar für Biblische Theologie), Beatenbergben. *Deák Péter*, a zürichi magyar gyülekezet presbitere szervezőként köszöntötte a megjelenteket. *Molnár-Veress Pál*, a Svédországi Magyar Protestáns Egyházi Közösség lelkipásztora, az EMPGYSZ elnöke számba vette a résztvevőket, majd személyes bemutatkozás következett.

Az esti áhítaton *Csákvári Dániel*, a Münchener Magyar-ajkú Protestáns Gyülekezet lelkipásztora végzett igei szolgálatot, Dániel próféta könyve 6. részének 21-22. verse alapján.

Varga Pál alelnök, a Németországi Magyar Protestáns Gyülekezetek Szövetségének elnöke, az Ulm-környéki Magyar Protestáns Gyülekezetek lelkipásztora a reggeli áhítatot a 121. zsoltár alapján tartotta: „Szememet a hegyekre emelem, onnan jön segítségem. Segítségem az Úrtól jön, aki az eget és a földet alkotta” – hangzott fel a már szeptember végén is hófödte svájci Alpok tövében. Isten lelki csúcsokra hív bennünket.

Délután a konferencia keretében a résztvevők Bern városát tekintették meg, *Szedlák Tibor*, a svájci magyar nyelvű protestáns gyülekezet 2005. és 2008. között volt lelkipásztora idegenvezetésével.

Deák Péter zürichi presbiter vetített képes beszámolót tartott arról, hogy 2011 tavaszán a zürichi kantonális egyház szervezésében egy kiránduláson vett részt Pennsylvania és Ohio államokban, ahol egy konzervatív keresztény közösséget, az Amishokat látogatták meg.

Karvanszky Mónika, az Ausztriai Magyar Református Gyülekezet lelkipásztora – a péntek esti áhítat keretében – az 1Kir 19,1-18 versek alapján arról szólt, hogy Illés próféta – jóllehet korábban többször láthattuk őt bátornak, az Úr ügyéért kiálló embernek –, ezúttal megfáradt. Mindannyiunk életében vannak olyan dolgok, melyek nem sikerülnek, vagy nem úgy sikerülnek, ahogy azt szeretnénk, vagy korábban elképzeltük, terveztük. A próféta is pontosan ezt élte meg: ő sem így képzelte Isten ügyének a kimenetelét. A próféta elpanaszolja Istennek, hogy mi minden történt, de az Úr nem vigasztalja, és nem igazolja őt. Izráel, a hívő ember sorsa nem Illéstől, az ő buzgóságától, még csak nem is a jezábelek bosszújától függ, hanem Isten kegyelmétől.

Szombat reggeli áhítatunkat *Gémes Pál* elnökhelyettes, stuttgarti lelkész tartotta, Mk 10,13-16 alapján. Mi a meglepő Jézus és a kisgyermek találkozásában? Nem gyermekdednek kell lennünk, hanem Jézus azt akarja, hogy visszanyerjük azt az ősbizalmat, amit egy gyermek érez a szüleiével szemben.

Figyelemmel arra, hogy a szervezet egyesületi formában működik, évente egy alkalommal közgyűlést kell tartania. A közgyűlési megnyitóban Molnár-Veress Pál elnök a Dán. 4-ből kiemelte: „Vág-

játok ki ezt a fát, és vagdaljátok le ágait, tépjétek le leveleit, és szórjátok szét gyümölcseit! Meneküljenek alóla a vadak és ágairól a madarak! De a tövét gyökerestől hagyjátok a földben... Hadd áztassa az ég harmatja...” Magyar népmeséinkben is ott van a világfának, az égig érő fának a motívuma és csodálatos dolog látnunk, hogy ez az eget a földdel összeköti. Mindenki ebből táplálkozott, mégis ki kell vágni, Isten parancsára. De jelentheti ez magyarságunkat is. Nekünk is volt egy álmunk: az ágait levágták, a balta rá-

vetettett a törzsére, mára legfeljebb egy fő ága maradt meg. A szétszórás utáni feladatunk az, hogy a gyökereket ápoljuk és gondozzuk.

Az igei köszöntést követően beszámoló hangzott el azon gyülekezetek életéről, szolgálatáról, ahonnan a résztvevők érkeztek.

A Svájci Magyar-nyelvű Protestáns Gyülekezetek Szövetsége hét kis gyülekezetből áll, amelyek Német-Svájc nagyobb városaiban találhatóak: Badenben, Baselben, Bernben, Bielben, Luzernben, St. Gallenben

és Zürichben. Lausanne és Genf nem tagjai a Szövetségnek.

Ausztria, Észtország, Finnország, Franciaország, Németország, Svédország, anyaország és természetesen Svájc protestáns gyülekezeteiből voltak jelen a közgyűlésen.

Ausztriában szép gyülekezeti élet folyik. Bécsben havonta három, Linzben havonta egy alkalommal tartanak istentiszteletet.

Észtországban – *Bán István*, az Észtországi Magyarok Egyesületének elnöke, tiszteletbeli főkonzul elmondása szerint – a lelkigondozás gyökerei időben a Szovjetunió léteig nyúlnak vissza. Az Észt Szovjet Szocialista Köztársaságban először 1988. októberében volt magyar nyelvű istentisztelet, azóta is folyamatosan van. Észtországban 100-150 magyar ember él, ebből 50-60 tagja a gyülekezetnek és egyben az egyesületnek is.

Finnországban két gyülekezet működik: Helsinkiben és Tampereben. Helsinkiben 70 körüli a gyülekezetbe járók száma, ami ottani viszonylatban jelentősnek mondható, különös tekintettel arra, hogy a gyülekezet tagjai nem ritkán 180-200 km távolságból jönnek össze igét hallgatni, a közösséget megélni.

A müncheni, bővebben a bajorországi gyülekezetépítő munkáról a 2013. augusztusa óta ott szolgáló Csákvári Dániel lelkész számolt be. Előtte 13 évig nem volt lelkésze a müncheni gyülekezetnek, az alkalmi szolgáltatók kizárólag istentiszteleteket tartottak, bibliaórákat, egyéb alkalmakat nem. 2013. óta élnek a hétközi alkalmak is: bibliaóra, bibliakör, ifjúsági órák. Az egyik legnehezebb szolgálati terület a fiatalok közötti lelkigondozás, ill. az ő gyülekezetbe integrálásuk.

(Folytatjuk)

Váczai Gábor

(Részletesebb beszámoló olvasható a Parókia portálon, <http://www.parokia.hu/hir/mutat/6751/>)

Beszélgetés egy halmozottan előnyös helyzetű testvérünkkel

Ahogy beléptem az elegáns – nem, inkább: előkelő – épület kapuján, amely mellé, a falra, ízlésesen, de sokat ígérően oda van biggyesztve, hogy *Magyar Művészeti Akadémia*, annak rendje és módja szerint megilletődtem. *Fekete György* urat keresem, mondtam a szintén megnyerő küllemű portásnak, majd a liftből kiszállva több „munkatársnak” ugyancsak (manapság így illik hívni a titkárnőtől kezdve a takarítónőig mindenkit, nyilván ugyanolyan meggondolásból, mint amikor, sok más esetben, az illető érzékenységre hivatkozva képmutatóan kerülgetjük az egyenes szót). Bevezettek egy ünnepélyes és szép szobába, amelyet inkább teremnek lehetne nevezni. Benne a stílus koronázatlan királya, *Fekete György* nagy íróasztal mögött állt fel és üdvözölt régi ismerősként – talán barátként, ha így utólag megengedi ezt a minősítést. A MMA (még két esztendeig) elnöke tökéletesen illeszkedik a környezetbe. Első kérdésem: vajon az MMA elnökének ünnepélyesen hűvös kérdéseket kell-e feltennem, vagy maradhatunk a kereszttyén „testvér” megszólításnál? Ha ez utóbbi, akkor a református hívő emberhez intézem a kérdéseimet. Megmosolyogta az aggályomat, és ettől kezdve „aláfelelt” a kérdéseimnek, amelyeket jobbra fel sem kellett tennem.

Betöltötte a 8-dik X-et, de hihetetlen szellemi frissességgel idéz fél évszázados, meg még annál is sokkalta régebbi adatokat, neveket, történeteket, színeket és formákat. Az interjú iratlan szabályait kissé mellőzve most inkább szemezgetek az elbeszéléséből, hogy bemutathassam ezt a réges-régi református papcsaládból való Kossuth- és Munkácsy-díjas érdemes művészt, a Magyar Művészeti Akadémia arany oklevelének és a Prima-díjnak a birtokosát.

Először az őseit sorolta elő. A közvetlen felmenői, a *Fekete Károlyok*, ugyanannak a tornyospálcai református egyházközségnek voltak a lelkészei, mint ahogy az volt a keresztfia, az a *Fekete Károly* is, aki jelenleg a Tiszántúli Református Egyházkerület püspöke. Édesapja, a zalaegerszegi templom és parókia építője, amikor az építkezés befejeződött, kérte, hogy helyezték át jó messze, ha lehet, az ukrán határhoz, nehogy valakinek megforduljon a fejében, hogy saját magának épített. Tornyospálca, ez a két és félezernél alig több lakosú felső-szabolcsi község 8-900 főnyi református hívet számlál, akik olyan templomba járnak, amelynek éke az egyik legrégebbi magyarországi gótikus szentély, valamint egy úgynevezett *Mikó-kehely*. A Mikó-kelyhet 1560 körül készítették az akkori római katolikus hívek. Hat domborulata jelzi, hogy hatan vehették belőle Krisztus véré, a pap mindig egyet fordítván rajta. Aztán a földesuruktól reformációt kapott népek, vagy éppen a reformálódni nem akarók a kelyhet valahogy eltüntették. Jóval később, 1630 körül egyszer csak beállított a parókiára a község egyik lakója, Mikó Benedek, kezében a kehellyel és szívében azzal a gondolattal, hogy ezt a kelyhet a reformátusoknak kívánna adni. A nagy tisztességnek a hívek megörültek, s az akkori teljes reformált népesség a kehelyből ünnepélyesen úrvacsorált egészen addig, amíg be nem jött a stampedliből való úrvacsorázás divatja (F. Gy. szavajárása szerint). Ekkor aztán a kehely valahogy ismét eltűnt. *Fekete György*, amikor tudomására jutott, hogy ott, Tornyospálcán kell lennie egy

ilyen szép gótikus úrvacsorai helynek, faggatta ugyan az akkori lelkész, hogy nincs-e tudomása a kehely hollétéről, ám amikor látta, hogy nincs, az a gondolata támadt, hogy engedélyt kérjen: hadd nyomkodja meg egy bizonyos helyen az ajtóbélést. Megnyomta azt a helyet, és íme, egy rugóval – mint a mesében – előugrott a kehely. Azóta a legrégebbi „református kehely” az egyháztörténeti múzeumban van kiállítva. *Fekete György* viszont, aki restellte, hogy megfosztotta a tornyospálcai templomot ettől

a műremektől, azóta száz százalékosan pontos másolatot készíttetett a Mikó-kehelyről, és tavaly elvitte a gyülekezetnek. S íme, az újabb csoda: előző este a lelkész azzal a hírrel hívta fel, hogy megtalálták a kehely eredeti gótikus fülkáját! A gyülekezet azzal ünnepelte és köszönte meg a nagylelkű ajándékot, hogy ugyanúgy, mint majd’ négy évszázada, a műremek kehelyből úrvacsorázott a gyülekezet, majd visszahelyezték a fülkéjébe, s azóta is megcsodálhatják ott az arra látogatók.

Arra a kérdésemre, hogy mennyiben befolyásolhatná az életünk során megismert lelkészek az életfelfogásunkat, a hithez való hozzáállásunkat, *Fekete György* elmesélte, hogy a családi indíttatáson túl ő gyakorlatilag a református valláson keresztül lett belsőépítész.

Süvölvény korától *Joó Sándor* gyülekezetébe, az egykori szerezett pasaréti lelkészhez járt, s mint minden könyvbarát, ő is bejárt Sándor bácsihoz, aki a könyvtárát a betűre éhes hívek rendelkezésére bocsátotta: elég volt egy cetlit berakni a kivett könyv helyébe, s ráírni a nevét meg a dátumot, amikor a visszavitt ígéri. Történt egyszer, hogy Sándor bácsi a könyvkölcsönzés pillanatában odaszólt neki: Eljött az ideje, fiam, a komolyabb könyveknek! A szakkönyvekre gondolt. *Fekete György* így lett a református templomépítészek nemlétező zártkörű klubjának a tagja. Mindig ahhoz tartotta magát, hogy evangélizálni úgy is lehet, ha az emberek körbeülik a pódiumot vagy emelvényt, és az istentiszteleti liturgiától eltérő formában, zenével, előadással, könyvbemutatóval, egyéb rendezvénnyel dicsérik az Urat. Tehát a padokat jobb mellőzni. Ezt lelkészekkel is megvitatta, s számos templom bizonyítja, hogy bizony jó elképzelés ez. A remélt budai Makovecz-templom is ilyen lesz, ha sikerül összegyűjteni rá a pénzt, amit őszintén remél. Pályája során egyébként sok-sok területen letette a névjegyét. Ma már kizárólag fa mozaikokat készít (2017. szeptember 28-án lesz összegyűjtött mozaikműveinek a kiállítása), azt viszont éjjel-nappal.

A „világi” pályaválasztással megtudtam, hogy a Budahegyvidéki Gyülekezetbe jár – egyébként a Böszörményi úti templom átalakításából is kivette a részét, mai formája magán viseli az ő keze nyomát is, és ott tiszteletbeli presbiter. Gondolom, épp a „keze nyoma” miatt, amit az akkori presbitérium valószínűleg „Isten fizesse meg”-csekkkel honorált...

Akit a majdnem-meghalásból, a szívinfarktusból visszahozott a teremtő Isten, az élete végéig meggyőződéssel szolgálja Őt a neki adatott képessége, tehetsége szerint. Így tesz *Fekete György* is, a nyolcvanadik esztendején túl is alkotókedve és életereje teljében lévő református lelkészgyerek, a Magyar Művészeti Akadémia elnöke.

Farkas Márta

„Érted is, amit olvasol?” – Túrony

A bibliaolvasás volt a témája az MRPSZ Baranyai Területi Szervezet konferenciájának, amit *Túronyban* rendeztek meg 2015. október 3-án. Még mi, megyeiek sem ismertük ezt a falut, de a vezetőségnek éppen az a célja, hogy minden évben megismerhessünk két-három gyülekezetet, ne mindig ugyanott legyenek a rendezvények. Megérkezésünkkor rögtön elbűvölt minket a templom, aminek a hajó része Árpád-kori. Lőrészzerű ablakaival, belül freskómaradványokkal a múltba röpített bennünket. Házigazdánk, *Hanvay Zoltán* délután megismertetett bennünket a gyülekezet, a szórványok és a templom történelmével. Kiderült, hogy 800 évvel ezelőtt épült, katolikus zarándokhely volt, kétszer is felgyújtották, először a rácok az 1700-as években, majd az osztrákok 1848-ban. 1720-ban lett véglegesen a reformátusoké, a rendszerváltás után felújították. Az építmény egyébként mindig nyitva áll a turistáknak is, amikor a lelkész házaspár itt-hon van. Látogatók jönnek is szép számmal, ott tartózkodásunk idején is voltak fényképező, nézelődő látogatók.

A nyitó áhítatot *Bóka András* nyugalmazott esperes tartotta a címben szereplő mondatról, az etióp kincstárnok találkozásáról Fülöppel (ApCsel 8,26-39). Az etiópok kétezer év óta keresztyének, de már Sába királynője óta egyistenhitet vallottak. A kopt egyház megalakulását pedig éppen a történetben szereplő főembernek köszönhetik. Milyen csodálatos Isten, hogy egy emberért is elküldi szolgálóját! Milyen fontos, hogy megértjük a Szentírást, és azt másnak is tovább tudjuk adni!

A Bibliát csak akkor érthetjük meg, ha az a mi nyelvünkön szól. Ezért fontos például a gyerekek nyelvén magyarázni az Igét a kicsiknek. Magyaráz szavunkban benne van az, hogy magyar nyelven mond! Fejtsük ki, bontsuk ki az értelmét! A lelkészek feladata az Ige magyarázata. Addig olvassuk, amíg személyes üzenetet nem kapunk! A történet végén az etióp kincstárnok örvendezve ment tovább. Bennünk is öröm van a Biblia olvasása után?

Négy kiscsoportban beszélgettünk bibliaolvasási szokásainkról, miután *Nagy Attila Gyula*, a területi elnök felsorolt és kinyomtatott lapokon adott is nekünk olyan igéket, amik a témához kapcsolódnak. Az én csoportomban szóba került, hogy sokszor nehéz egyedül megállni a hitben, jó lenne, ha a környezetünkben találnánk olyan embert, aki lelki testvérünké válva, velünk együtt tanulmányozná a Bibliát, így arról tudnánk beszélgetni, hitünk erősödne az állandó imaközösség által is. Kihez fordulunk, ha nem értünk valamit a Szentírásból? Merjük-e kérdéseinket feltenni a lelkésznek? Vagy szégyelljük, hogy

mi ilyen tudatlanok vagyunk? Felmerült egy olyan ötlet is, hogy milyen jó lenne egy faladikát kitenni a gyülekezetekbe, abba dobhatnánk névtelenül a Biblia olvasása közben felmerült kérdéseinket. Így talán bátrabban kérdeznénk, és a lelképásztor is jobban tudná követni, hogy mik a felmerülő problémák, a válaszokból pedig az egész gyülekezet épülhetne.

Vendéglátóink gazdagon elláttak bennünket étellel-itallal is, ezúttal is köszönjük nekik! Délután a résztvevők közül volt, aki verset mondott, tárogatón játszott szép dallamokat, imát, illetve Füle Lajos verset olvasott fel a Presbiter c. újságból. *Nagy Ferenc József*, a MRPSZ tiszteletbeli elnöke bizonyágtételében hallhattunk sokszíntű, hosszú életéről, hitéről. Majd *Varjas László* számolt be a Baranyai Területi Szervezet 20 éves történetéről. Imaközösség után *Hanvay Zoltán* záró áhítatával fejeződött be ez a szép októberi szombat.

Nagy örömünkre Alsó-Baranyából, Szentlászlóról is érkeztek presbiter testvérek a lelkészükkkel együtt. A szövetség igyekszik alkalmaira mindig meghívni a horvátországi magyarokat is, akik lelkesen elfogadják a meghívást, idén már három konferencián képviseltették magukat: a villányi és túronyi csendes-napon, és Mohácson a szeptemberi körzeti alkalmon is. Reméljük, ez a közeledés tartós lesz!

Mindenki meggazdagodva, új gondolatokkal, tartalmas beszélgetésekkel, örömmel térhetett haza, ahogy az etióp kincstárnok is! SDG! – Egyedül Istené a dicsőség!

Krem Anita
mohácsi presbiter

Emlékezés az MRPSZ Baranyai Területi Szervezetének 20 éves szolgálatára

Beszámolót kaptunk *Varjas László* testvérünk előadásáról, melyet október 3-án, Túronyban tartott. Terjedelme miatt itt csak néhány sort tudunk közölni belőle, de a teljes beszámoló megtalálható honlapunkon, a http://www.presbiter.hu/index.php?id_116 címen.

„*Bana Gábor* korábbi elnök testvérünk és válaszmányi tag testvéreink szolgálata szinte az egész megyét lefedte, Nagydobozától, Molványon át Kölkedig. Kölkedről Komlóig, Komlótól Pécsen át Sellyéig. De ne feledkezzünk meg arról sem, hogy számtalan szolgálatuk volt a szövetségi és más gyülekezetek meghívása alkalmából is. Amelyre az Úr is áldását adta, mert akikkel beszélgettem, csak a jót mondták el, akár mint hitépítő és példamutató alkalmakról. Hogy milyen tanulságokat lehetett leszűrni? Igyekezzünk betölteni a ránk bízott feladatot! Mert tudnunk kell, amit írunk, vagy készítenek, annak csak eszköze vagyunk, a tudást, a bölcsességet a Szentlélek által kapjuk, de csak akkor, mikor Jézus Krisztus, mint bölcsesség bekopog a szívünk ajtaján.

Kedves Testvérek!

A mi feladatunk ennyi: elmondani a ránk bízott üzenetet azoknak, akikhez Isten küld bennünket. Minden egyebet Ő végez el, hogy legyenek közöttük is, akik befogadják, hisznek, és újjászületnek!”

Újabb munkatárssal gazdagodott a presbiteri szövetségi koreai cigánymissziónk

Egy kedves, derűs, fárasztó nap végén is vidám és örvendező fiatal leány munkatárssal gazdagodott cigánymissziós közösségünk az elmúlt hónapokban. Nem református gyülekezeteinkből érkezett, nem is a szolgálatban lévő és frissen végzett hallgatóink közül, bár – hála Istennek – már ebből a körből is több elkötelezett, felkészült és áldozatos munkatársat kaptunk, akikről szükséges is, hogy híradással legyünk.

Most mégis egy imádkozó és nagyon tehetséges koreai leányról szeretnénk beszámolni, akinek a gyülekezeteink hamarabb ismerték meg hangszerének hangját, mint az övét, hiszen kezdettől fogva vezetni, kísérni kezdte gyülekezeti énekeinket, mielőtt egyetlen magyar szót is megtanulhatott volna. Meglepett mindnyájunkat, hogy sokáig ez sem váratott magára, mert néhány hét alatt számos kapcsolatot formáló, jelentő szó hangzott el az ő részéről is, feltűnően jó magyar kiejtéssel. Mi több, a csupa szív, értelem és lelkeséggel megáldott idős Gizike néni, akivel új munkatársunk több napot együtt töltött, értetlenül állt a kíváncsiság kérdéssel szemben: dehát hogyan tetszettek megérteni egymást? Észre sem vettük a sütés-főzés, kerti munka között – hallottuk a választ –, hogy más-más nyelven beszélünk, úgy összehangolódtunk lelkiükben.

Most kérdezzük meg vendégünket magát legalább néhány személyes vonatkozásban.

– *Mi Johannának hívunk téged, de mi a te koreai neved és honnan is érkezted?*

– A nevem *Kim Soyeun* és Dél-Koreából jöttem egy évre missziói szolgálatra. Az ottani református (presbiteriánus) gyülekezetünknek 20 ezer tagja van, és sok-sok misszionáriust küldünk szét a világba, ahogy ezt az Úr Jézus reánk bízta. Gyülekezeteink tagjai sokan még munkakezdés előtt istentiszteleti alkalmon vesznek részt. Mindenki komoly áldozatot hoz, hogy misszionáriusaink, az evangélium eljusson a Föld végső határáig, Isten országa növekedjék és testvéri, nemzetközi kapcsolatainkat is gondolhassuk.

– *Te személyesen hogyan kaptál ilyen fiatalon elhívást és kiküldést?*

– Három évvel ezelőtt kaptam Istentől egy ígét, a János evangéliumának 21. része 15-19. verseit. Ez érintett meg olyan mértékig, hogy belső elhatározást kaptam a missziói szolgálatra.

– *De hogyan hallottál Magyarországról és a cigánymisszióról?*

– *Rev. Choi Young* és családja meghívásával, egy évvel ezelőtt egy nagyobb csoporttal érkeztem látogatónak Magyarországra. 11 napon keresztül voltunk itt, együtt töltve az időt a cigánygyerekekkel, gyülekezetekkel. Ezekben a napokban különösen megerősödött szívemben a szolgálat gondolata.

– *Mi volt az, ami különösen megérintett?*

– Amíg itt voltam Magyarországon, nagyon meghatottak a cigány dicsőítő énekek.

– *Mi a te alapvető felkészültséged missziói szolgálatodhoz?*

– Zongoratanár vagyok és zeneszerző is, és Isten megajándékozott azzal is, hogy minden meghallott dallamot azonnal összehangosítva tudok lejátszani és mindenre emlékszem megerősítés nélkül.

– *Hogyan telnek most a napjaid közöttünk?*

– A napjaim úgy telnek, hogy a tiszakarádi iskolában a hittan órákon zongorán kísérek, majd iskola után magán zongoraórákat adok és a hétvégeken minden cigány istentiszteleten és a tiszakarádi református templomban szintén zongorán kísérem az énekeket. De a becskedi gyülekezetben egy jelentős cigány férfikórusunk is van, velük vasárnaponként szoktunk gyakorolni. Halászhomokon pedig apró gyermekekből, kicsikből formálunk éneklő csoportot.

– *Volt már alkalmad cigány családokat is meglátogatni?*

– Itt, Tiszakarádon és Becskeden is nagyon sok szeretettel hívtak meg már otthonaikba olyan testvéreim, akikkel nagy ajándék együtt imádkozni és együtt vacsorázni. De sok megbecsülést kapok az egyházi és társadalmi közösség, iskola vezetőitől, előljáróitól is. Érzik, hogy a gyermekek körül közös ügyben fáradozunk.

– *Tudjuk és tapasztaljuk, hogy gyorsan tanulod és szép kiejtéssel a magyar szavakat. Kitől kapsz ebben segítséget?*

– *Choi Young* misszionárius lelkész és családja, de a faluban körülöttem élő cigánytestvéreim segítenek a magyar beszédben és sokszor még az autóban útitársaim is tanítgatnak.

– *Ahogy halljuk, máris reggeltől estig munkában vagy, mit üzennél, miért imádkozzanak azok, akik most egy kicsit megismernek és gondolnak rád az Úr előtt?*

– Mielőtt még naponta cselekednék valamit, szeretnék Isten közelségében tartózkodni és felkészülni, a hittan órákon és a zongoraórákon megismert gyerekeket szeretettel és bölcsességgel tanítani. Kérem testvéreimet, hogy imádkozzanak értem.

– *Kedves Johanna! Köszönjük, hogy eljöttél közénk, az Úr áldja meg szolgálatodat és nem csak tereád, de egész koreai népedre is hálaadással és imádsággal gondolunk, nemzetetek nehéz helyzetben lévő közösségére is!*

Mit jelent nekem a Biblia?

2017. októberében fogjuk ünnepelni, ha Urunk megengedni, a reformáció születésének 500. évfordulóját. Ennek előzeteseként lapunkban sorra vesszük a hitújítás sarkalatos elveit, s ezekről megkérdezzük olvasóinkat, presbitereket, egyházi vezetőket, szerkesztőségünk tagjait. Ezek az elvek: egyedül a Szentírás, egyedül Krisztus, egyedül hit által, egyedül kegyelemből, egyedül Istené a dicsőség. Most az egyedül a Szentírás elvéről olvasunk két vallomást Mit jelent nekem a Biblia? címmel. Várjuk Kedves Olvasóink gondolatait és vallomásait is! (drbl)

A Bibliával való első találkozásom a családi otthonban volt és ez egy életre szólóan meghatározta a hozzá való viszonyulásomat. A szovjet hadifogságból hazatérő édesapám a gyülekezet lelkészétől kapott egy Bibliát. Ezt a könyvet abban a szekrényben tartotta, ahová a legföltettebb családi értéktárgyak kerültek. Ez a szekrény nem volt bezárva előttünk, gyermekek előtt, de éreztük, hogy oda nem a mi dolgunk belenyúlni. A Biblia

minden este előkerült a polcra és abból édesapám olvasott, majd kifújta a lámpát és utána már az ágyban, a sötétben imádkoztunk. Nappal csak egyetlen egyszer láttam őt olvasni, amikor a kommunisták megjelentek a házukban és mint kulákoktól elvitték az összes gabonát a padlásról. Ő nem ment velük, csak ült az asztalnál és olvasta a Szentírást. Akkor éreztem meg, hogy az Élő Istent szólólgatja és az Igében kapja is a választ a kérdéseire. Később már felnőtt koromban mondta el, hogyha ez nincs, akkor fejszét ragadott volna rájuk, s talán akkor már én sem írhatnám le ezeket a sorokat. Később tankönyv lett a teológián a Biblia, de mindig, amikor kinyitottam, azzal a szent megilletődéssel tettem, mint amikor az ember valakivel találkozik, akit rendkívül tisztel. Mai napig sem tudom a lapokat behajtani, ha vala-

mit meg akarok jegyezni belőle, vagy nem tudom színes ceruzával aláhúzni a részeket benne. Természetesen nem a könyv, ami ilyen tiszteletet kivált bennem, hanem az Ige maga.

Ft. Kató Béla
erdélyi püspök

* * *

Nekünk, református keresztyéneknek soha sem lehet kétséges a Szentírás hitelessége. Megítélésem szerint bennünk, „Biblián nőtt kálvinistákban” fel sem merülhet ebben a tekintetben a kétely gondolata. Sok évtizeddel ezelőtti gyermekkoromból tűnnek fel egy hajdani vita fozslányai: „Az is emberek írták” – rémlik fel előttem a kételkedés hangja. „A Bibliát Isten Szent Lelke által vezetett em-

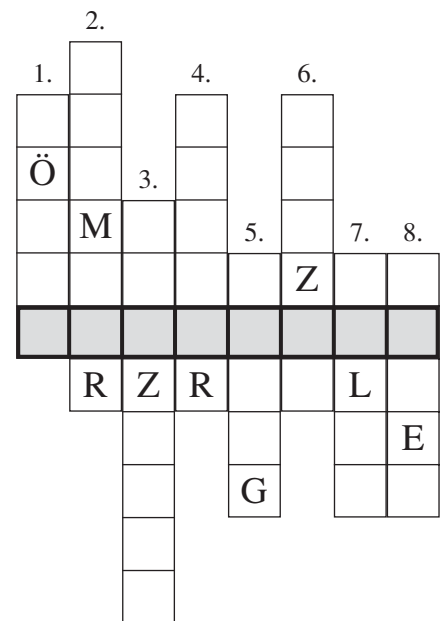

berek írták” – vélem hallani még most is az akkori hitvalló választ. Elfogadhatjuk a hitelesség legfőbb érvének, hogy a Szentírás minden szava mögött a Teremtő és Megtartó Úristen áll – miként Máté evangéliumában olvashatjuk: „Az ég és a Föld elmúlnak, de az én beszédeim soha el nem múlnak” (Máté 24,35). Számunkra ez az egyértelmű bizonyosság, nincs szükségünk más hitelességi bizonyítékokra.

A Bibliának és a református keresztyén embernek ez a közvetlen viszonya nem kiváltságot jelent. Úgy mondanám, Isten kegyelmi ajándékaként lehetőséget kaptunk a Szentírás alaposabb megismerésére, alkalmankénti segítségül hívására. Ez a lehetőség azonban egyértelmű felelősséggel jár. Csak olyan megállapításainkat, kitételeinket próbáljuk a Biblia megfelelő igehelyével alátámasztani, amely teljes összhangban áll a Szentírás szellemiségével. Minden ettől eltérő esetleges törekvésünk bűn lenne, a Szentírás kétségtelen tekintélyével való rútvisszaélést jelentené.

Dr. Huszár Pál
egyházunk főgondnoka

JÁTÉKOS TALLÓZÓ

Fejtsük meg együtt!
(Segítség: Máté evangéliuma 4,1-11)

1. Ezeket kellett volna Jézusnak kenyérré változtatnia a sátán szerint.
2. Evangélium, más néven.
3. Ezeket mutatta meg a sátán Jézusnak egy magas hegyről.
4. Nemcsak ezzel él az ember.
5. Ő kísértette Jézust.
6. Itt történt a böjtölése és megkísértése.
7. Ő vitte ki Jézust a pusztába.
8. Őt nem szabad megkísérteni, ahogy meg van írva.

A rejtvény megfejtését a Presbiteri Szövetség címére lehet beküldeni 2016. január 31-ig: 1092 Bp., Ráday u. 28.

Forrás: Református Újság – Felvidék

Sáfárság (I.)

Előadás a Mátrai kör örbottyáni presbiteri továbbképzésén

A presbiter a gyülekezet lelki és anyagi dolgainak a sáfára

A Magyarországi Református Egyház Alkotmányáról és Kormányzásáról szóló 1994. évi II. törvény 46. § – a presbiterekről szóló fejezet – (1) szakasza azzal a mondattal kezdődik, hogy „A presbiterek az egyházközség lelki és anyagi javainak sáfarai...”.

Erről a mondatról szeretném gondolataimat elmondani, és ezeket szeretném megosztani kedves testvéreimmel, presbitertársaimmal, és a jelenlévő lelkipásztorokkal. Mielőtt a részletekbe belemerülnék, úgy gondolom, hogy legalább egy kérdést mindenképpen pontosítanunk kell.

Nézzük meg először, hogy mit is jelent az a szó, hogy sáfár, sáfárság? Olyan régi ez a szó, hogy sokan nem is értjük/értik, hogy mit is jelent ez a régies, elfeledett kifejezés.

A magyar értelmező szótár igen röviden csak azt mondja, hogy a sáfár: az anyagi javak felügyelője, gazdatiszt, ispán. Irodalomban: eszményi értékek őre, gondviselője.

Interneten azt olvashatjuk, hogy: vagyonkezelő megbízott, aki más személy anyagi javaira felügyel. Erkölcsei vagy eszményi értékek őre, gondviselője, aki arról gondoskodik, hogy a rábízott érték, szabály változás nélkül fennmaradjon, illetve a rábízott képesség fejlődjön.

Sáfárkodik: valamilyen felelősséggel gazdálkodik valamivel.

A Biblia nyelvén ez a kifejezés sokkal többet jelent. A sáfár olyan szolgát jelent, akit az ura állított a maga birtokába, és megbízott azzal, hogy vagyonának bizonyos része felett őrködjön, gondozza, kezelje. A sáfár nem a gazda, hanem a szolga, aki a gazda tulajdonát képező vagyontárgyakkal, javakkal gazdálkodik. A gazda nem más mint Jézus Krisztus Urunk. Pál apostol, Péter és Jakab apostol leveleik elején kijelentik magukról, hogy Jézus Krisztus szolgálói. A bibliai értelemben vett sáfárságról ennek a hitvallásnak értelmében lehet csak beszélnünk.

Sajnos mi mai emberek hajlamosak vagyunk arra, hogy ha a sáfárságról beszélünk, akkor pusztán az anyagi dolgokra, a pénzügyi gazdálkodásra gondoljunk. Ez a kifejezés sokkal többet jelent a pénzügyeinknél. A javak, melyek ránk bízottak, nem pusztán pénzügyiek. Hiszen például a lelkipásztorainkra az Ige plántálása bízott. Gyülekezeteinkbe járnak orvosok, tanárok, művészek, szakmunkások és képesítés nélküli emberek. Mindannyiunknak a saját képességeink szerinti maximumot kell, hogy adjuk magunkból. Azt a tudást, vagy alkalmat, amivel rendelkezünk, Istenünk azért adta nekünk, hogy azzal gazdálkodjunk, sáfárkodjunk, szolgáljunk egyházunknak.

Mi valamennyien, különösen a presbiterek Isten szolgálói, sáfarai vagyunk.

Időt és alkalmat, képességet és javakat, a föld áldásait és forrásait bízta ránk Istenünk. Felelősséggel tartozunk neki ezek helyes felhasználásáért. Nem az számít, kire mennyi bízott, mert amennyi rám bízott, azzal nekem kell helyesen sáfárkodnom. Minden anyagi és szellemi vagyontárgy kizárólag Isten tulajdona. Így az Ő tulajdona az időm, a nemzetem, a családom, a pénzem, a házam, a testem, a szabadidőm, az ügyességem, a testi vagy szellemi képességem. Mindenem, amim van, az Istené, sőt én magam is. A megtért ember Isten gyermekévé válik. Tudom és elfogadom, hogy amim van, csak bizományban van nálam, az eredmény, a gyümölcs, a nyereség és a tulajdonjog az Isteni illeti meg, s ezt elismerni nem valami nagy kegy, hanem kötelességem. Nekem, mint a gyülekezetem által megválasztott presbiternek az a feladatom, hogy hű legyek Istenünkhöz, és erre a hűségre hívjam fel embertársaim figyelmét is. Ez nem azt

jelent, hogy hibátlan vagy tökéletes vagyok. Ez azt jelenti, hogy jól gazdálkodik a képességeimmel, legyek hű, sáfárkodjak teljes erőmből ott, ahova állítottam, azzal, amit kaptam, tegyem azt, amit tudok, teljes szívvel és teljes lélekkel. Úgy, amint a Márk evangéliuma 12. rész 30. versében is meg van írva: „Szeresd az Urat, a te Istenedet teljes szívedből, teljes lelkedből, teljes elmédből és minden erődből”. Ez azt is jelenti, hogy erőmön felül nem kell tennem. Aki az erején felül vállal munkát, az hűtlen sáfár, mert visszaél azzal az erővel, túlterhelte azt az erőt, amely nem az övé, hanem csak rábízott.

A sáfársági munkának egyik ismertető jele, hogy abból mindig haszna van másnak is. Az a szolgálat, amit sáfárságomnak a tudatában mint Istennek a sáfára végzek a világban, emberi viszonylatokban is, szociális szempontból is a legtökéletesebb szolgálat.

A sáfárság nemcsak egyszerűen őrzést jelent, hanem a javak – szellemi és anyagi – kezelését, forgatását és hasznosítását elsősorban.

Ha meg szeretnéd tudni, hogy jól sáfárkodtál-e eddigi életedben azzal, amit kaptál Istentől, gondold vissza azokra a testvéreidre, akiknek letörölted könnyeit, csillapítottad éhségét, betakartad a fázó testét, vagy, hogy elvezetted a gyülekezetedbe, felhívtad a figyelmét a keresztségre, a konfirmációra, Jézus Krisztus áldozatára – tudniillik, hogy érte is meghalt a keresztfán. Kik azok, akiket elvezetted a gyülekezeti alkalmakra, istentiszteletre, bibliaóra? Beszéltél-e arról, hogy mi az adakozás, a persely, az egyházfenntartás, egyáltalán, gyülekezetünk miből gazdálkodik, illetve sáfárkodik?

Nekünk, presbitereknek sokszoros a felelősségünk Isten előtt azért, hogy mennyire hatékonyan gazdálkodunk a ránk bízott javakkal, képességekkel. Mindannyiunknak kötelessége képességeink szerint tenni azért, hogy gyülekezetünkben az élet ékes rend szerint folyjék. Van, aki azért felelős, hogy a persely meg legyen számolva, van, aki azért, hogy a templomba jövő ismeretlent fogadja, eligazítsa, van, aki azért, hogy a fűtést bekapcsolja, megint más pedig azért, hogy az udvar vagy a templom rendben legyen. A ránk bízott képességeink szerint kell sáfárkodnunk, gazdálkodnunk, és a gyülekezet lelki és anyagi építéséről intézkednünk.

(Folytatjuk)

Kis Csongor

Vác-Felsővárosi Református Egyházközség Kurátora

PRESBITER

a Magyar Református Presbiteri Szövetség hivatalos időszaki kiadványa. Megjelenik ez évben hat alkalommal. A szerkesztőbizottság tagjai: *Apostagi Zoltán, Dr. Kelemené Farkas Márta, Dr. Kis Domokos Dániel, Kövespataki László, Dr. Papp Vilmos, Dr. Ritoók Zsigmond, Váczi Gábor, Dr. Viczián Miklós.* Felelős szerkesztő és képszerkesztő: *Dr. Békefy Lajos PhD.* Felelős kiadó: *Dr. Szilágyi Sándor.* Tördelés: *Heckmann Tamás.* Szerkesztőség: Magyar Református Presbiteri Szövetség Irodája, 1092 Budapest, Ráday u. 28. Tel.: 476-3211. E-mail címünk: szovetség@presbiter.hu. A lap a fenti címen írásban vagy telefonon is megrendelhető. Az egyéni előfizetési díj belsőre évi 2700 Ft, Európa országába 5000 Ft, a tengerentúrra 5700 Ft. Az előfizetési díj csekken fizethető: „Magyar Református Presbiteri Szövetség 11705008-20416641”, Budapest; személyesen is befizethető Szövetségünk Irodájában. *Lapunk fenntartását szolgáló adományait is köszönettel fogadjuk a Kárpát-medence református gyülekezetei és presbitériumai nevében!* Készítette a Prime Rate Kft. Felelős vezető: a Kft. igazgatója. Kéziratot nem őrzünk meg és nem küldünk vissza! ISSN 2061-4632 (nyomtatott), ISSN 2061-4640 (online)

Szövetségünk honlapjának címe: www.presbiter.hu

A megjelent cikkek nem feltétlenül egyeznek meg a szerkesztőbizottság véleményével! Egy példány ára: 450 Ft

Elkötelezett szolgálatban – Diósgyőr

Szeptember 13-án, meleg késő nyári vasárnap délután a diósgyőri egyházközség templomában tartotta meg szokásos őszi konferenciáját a Magyar Református Presbiteri Szövetség (MRPSZ) Dél-Borsodi Szervezete. A konferencia vezéradó témája az *elkötelezett szolgálat* volt. A meghívást elfogadva az alkalomra, Miskolcra és környékéről több, mint 100-an jöttek el, lelkipásztorok, presbiterok, gyülekezeti tagok.

Victorné Kardos Erika lelkipásztor megnyitó szavaiban arra utalt, hogy mindig és minden körülmények között szükség van a helytállásra, kitartásra, küzdelemre és tenni akarásra. Könnyebb kifogást találni és kimenteni magunkat a szolgálat alól, mint vállalni azt. A Biblia számtalan példát tár elénk arról, hogy Isten olyan embereket hívott el, akik emberi gyengeségük, esendőségük miatt egyébként nem lettek volna alkalmasak és ez napjainkban is igaz.

Szónyi Tamás esperes köszöntésében egymás terhének hordozására helyezte a hangsúlyt, rámutatva, hogy a teljesítményorientált világban az üressé vált szíveket töltsse be az evangélium öröme.

A diósgyőri gyülekezet képviselőjében *Almás Gyula* gondnok öröme adott hangot amiatt, hogy a szövetség ezt a gyülekezetet választotta őszi konferenciájának helyszínéül, majd röviden bemutatta az egyházközség történetét.

Péter András lelkipásztor áhítatában kiemelte, hogy a világban zajló háborúból egyedül Isten mutathat kiutat és Ő az, aki győzelmet arathat a szívünkben. Ezért ne csüggedjünk, ne aggódjunk, és ne engedjük magunkat megtéveszteni. A mi dolgunk hirdetni az evangéliumot, Jézus Krisztus királyságát és bizonyosságot tenni az Ő szeretetéről.

A konferencia főelőadását *Horkay László* nyugalmazott püspök, nagydobronyi lelkipásztor tartotta. Bibliai példákat említve és személyes

megtapasztalásokat sorolva nagy átéléssel és sodró lendülettel szólt az elkötelezett szolgálatról, amihez nem elég az elhatározás, hanem ahhoz el kell kérni a Szentlélek ajándékát és a világ helyett Krisztus beszédéhez kell igazítani életünket. A megszólításra válaszolni kell, mert az Úr tudja, hogy hol van a legnagyobb szükség reánk – mutatott rá az előadó.

Fodor Bertalan orvos mély elkötelezettségű bátorító biznyságtétele zárta a konferencia első részét, ami után lehetőség nyílt 5 kisebb csoportban az elhangzottak megbeszélésére.

A tartalmas hitmélyítő találkozás a kora esti órákban szeretetvendégséggel zárult.

Dr. Rózsa Tibor presbiter
Miskolc-Diósgyőr

Presbiteri Csendes Nap – Poroszló

Az Egervölgyi Egyházmegye Presbiteri Szövetsége a poroszlói református templomban, mintegy 70 fő részvételével presbiteri csendes napot tartott. A csendes nap *Dudás Ferenc*, az egyházmegye esperesének igei bevezetésével kezdődött (Ján 12,26). Utána *Magyar Balázs* elnök köszöntötte a jelenlévőket. Köszöntőjében hangsúlyozta: olyan időköt élünk, amikor szaporodnak a miértek, és kérdés, hogy ezekre kapunk-e választ. Nagyon fontos a lelki alkalmak keresése. Szövetségünk, mely újra szerveződésének 25. évfordulóját ünnepli, nagy hangsúlyt fektet a presbiterképzésre, pontosan azért, hogy a kérdéseinkre igei választ kapjunk, és ne menjünk el üres kézzel a programokról. Istenünk irgalmas és kegyelmes: vigyük kérésünket Ő elé, nem maradunk válaszok nélkül.

A csendes nap első előadását *dr. Benke György* nyugalmazott professzor tartotta a nyugalom napjáról a 2Móz 20,8 alapján: a vasárnap megszentelése, valamint az 5Móz 5,12-15 alapján a vasárnapi munka kérdéséről. Az előadó hangsúlyozta: értelmes és felelős emberek nem gondolhatják, hogy a korlátok ellenünk lennének. Azok értünk vannak, hogy megvédjenek. „Hat napon át munkálkodjál”, és utána a pihenés – fogalmazott az előadó. Van is egy szép mondásunk: munka után édes a pihenés.

Szépen megteremtett világunkban felbomlott a rend, a harmónia, akár úgy, hogy a munkánélküli élet vagy a pihenés nélküli szakadatlan munka szedi nem kevés áldozatát. Külföldi tapasztalatával is erősítette, hogy az 1950-es években szombaton nagy volt a nyüzsgés, vasárnap csend volt, de utána ez megváltozott. A feszített munkatempót, a kalákában való építkezést, pótszerekkel (energia ital, alkohol stb.) próbálták, próbálják pótolni: az eredmény, hogy sok 50-60 éves férfi hal meg. Isten értünk adta a nyugalom napját. Szenteld

meg! István királyunk elrendelte: 10 falu építsen egy templomot, később falvanként kellett. Intézkedett arról is, hogy a jövevény népek felvegyék a kereszténységet, mert ebben látta a biztonságot. A vasárnap nem csak munkaszünet, ez a lélek építés napja, amelyre ma oly nagy szükség van. Az Úr napja! Az előadás végén egy kiadvánnyal ajándékozta meg a jelenlévőket. Ez a kiadvány segítség abban, hogy presbiter testvérünk és a gyülekezeti munkások, mint a lelkipásztor munkatársai önként és öröme végézzék feladataikat, mint akik példaképei a nyájnak.

A második napirend: Hittan vagy erkölcsan? Nagytiszteletű *Mészáros Ildikó* lelkipásztor előadásában hangzott el: mi a különbség a hittan és az erkölcsan között: ég és föld. Maga az oktatási rendbe való beillesztés hit- és erkölcsan vagy erkölcsan bevezetéséről nem könnyű helyzet elé állította a lelkészeket. Nagy volt a feszültség a különböző nyilatkozatok között: vajon milyen arányban választják, a vallási különbözőségeket mint akadályt próbálták felvetni. A kérdésben széleskörű közmegegyezésre van szükség. Mi a jó, vagy mi a jobb? Nagy segítségül szolgált a Presbiteri Szövetség által kiadott szóróanyag. Különösképpen *dr. Judák Endre* két mondata volt az, amely a nagytiszteletű asszony és bizonyára sokak számára megnyugtató választ adott: 1. A hittan az örök igazságra való támaszkodás. 2. Az erkölcsan a változó emberi értékekre való figyelés. Mindenki eldöntheti, melyik út választása adja a társadalom számára a jó megoldást. A kiscsoportos megbeszéléseken sok-sok példa és észrevétel hangzott el, amelyek építő jellegűek és minden testvérünk számára megszívlelendők voltak.

Magyar Balázs

Presbiterképzés Üllön

A Délpesti Egyházmegye Presbiteri Szövetsége egynapos képzést tartott Üllön a szövetség tagjai számára. A gyülekezet tagjai már előző este lelkesen tevékenykedtek a város általános iskolájában, a gyülekezeti teremben és a templomban, hogy az alkalomhoz illően várják a testvéreket. Szorgos munkával elkészült az imaséta, kiépítésre került a hangosítás és a gyülekezeti terem is ünnepi díszbe öltözött.

Az érkezőket dr. Kun Mária, a gyülekezet lelkipásztora, dr. Szabó Károly, a Szövetség elnöke és Knul János, a gyülekezet gondnoka szeretettel fogadta. A gyülekezeti teremben tea, kávé, sütemény és szendvicsek várták az érkezőket.

Kilenc órákor több mint hatvan fő jelenlétében áhítat kezdődött a templomban. Dr. Kun Mária a Zsoltárok könyve 86. rész 1-5. verse alapján szólt a megjelentekhez. Prédikációjának kiindulópontja az volt, mindenkoron kiálthatunk Istenhez: hallgasson meg bennünket. A zsoltáros bemutatja az élő Istent és bemutat bennünket is. Fontos, hogy kapcsolatban legyünk Istennel és egymással. Egy ilyen nap erre kiválóan alkalmas: átgondolhatjuk kapcsolatunkat Istennel és erősíthetjük összetartozásunkat, elmélyíthetjük hitünket. Mit jelent számomra, hogy Istenhez tartozom? Miben kell változnom, megerősödnöm és kegyesen élnem? Elsősorban azt jelenti, hogy színt vallok és önvizsgálatot tartok. Isten jól lát és jól ismer bennünket. Isten az, aki meghallgat és nekünk is hallgatnunk kell szavára. Csendre van szükségünk, hogy meghalljuk szavát. Békességben éljünk önmagunkkal és tudjunk elcsendesedni, tudjunk időt szánni a napi bibliaolvasásra. Isten nem csak meghallgat, de meg is vidámít. Szabadító Urunk van: emeljük fel fejünket, tekintetünket és tegyük le terheinket, gondjainkat Nála – Ő meg tud szabadítani bennünket minden bajtól. És nincs hozzá hasonló: változást akar előidézni az életünkben. A kérdés az: engedjük-e? A keresztyén életgyakorlat lényege az, hogy bízni kell Istennel – feltétel nélkül. Istenhez kell kiáltanunk – őszintén tárjuk fel gondjainkat, problémáinkat és bízunk ügyünket Istenre. Zárásként elhangzik: *élni csak félve az Istent érdemes.*

Kis műsor keretében Knul Csenge Reményik Sándor versét szavalja el, Mátrahegyi Mária is verssel köszönti az idelátogatókat, Lovass Jánosné Túrmezei Erzsébet Hit által c. versét szavalja, a programot a Tóth testvérpár klarinétjátéka zárja.

Átvonulva az általános iskolába dr. Szabó Károly szól a testvérekhez. Isten mindenkinek adott valamit – fontos, hogy ezt felismerjük és kibontakoztassuk. A korábbi találkozásokkor már szó esett arról, hogy az élet: *próbatétel, ajándék és ideiglenes állomáshely.* A mai napon egyetlen kérdésre keressük a választ: *Hogyan kapom meg minden ezen képek megértéséhez és alkalmazásához a bölcsességet?*

Jézus mondja tanítványainak: *„...bizony-bizony mondom néktek, hogy amit csak kértek az atyától az én nevemben, megadja nektek. Eddig nem kértetek semmit az én nevemben. KérjeteK és megkapjátok, hogy örömtök teljes legyen”* (Ján 16,23-24).

Ma különösen az Istennel való kapcsolatunkról és az imádságainkról gondolkodjunk közösen. Figyeljünk az Igére: *Mit jelent Jézus nevében kérni?* Milyen az az imádság, amit Isten biztosan meghallgat, s amit biztosan teljesít? Isten egy bensőséges kapcsolat akar nekünk ajándékozni, amikor Jézus nevében szabadon, félelem nélkül, bízó szívvél járulhatunk az Atya elé.

A kiscsoportos foglalkozások már jelentős késéssel kezdődnek, de mindenki megpróbálja behozni a lemaradást. E sorok írója a sáfársággal kapcsolatos tematikus beszélgetésről osztja meg gondolatait. A téma feldolgozását Vass Pál vezeti, aki a balatonszárszói üdülőkomplexum egyik vezetője. Elmondja, hogy egy *református cursillio* hozott változást az életében és nyolc éve lett Jézus követője. Legyen Jézus az ÚR a szívünkben. Jézus Krisztusnak rendelkezési joga van felettem, szabadon rendelkezik életemmel. Az ő tulajdona vagyok és mindörökké az is maradok.

A sáfárság, a tanítványi lét három területen nyilvánul meg: értelmünk terén, erkölcsi téren és hivatásunk terén. Értelmi téren azt jelenti, hogy megadom magam Istennek. Erkölcsi téren azt vehetjük észre, hogy a relativizmus megfertőzte a világot. Korábban a házasság egy férfi és egy nő kapcsolatát jelentette, míg manapság Írország mondott igent két férfi vagy nő kapcsolatára és ezek a párok gyerekeket is örökbe fogadhatnak. Hivatásunk terén azt jelenti, hogy másokért is felelősek vagyunk. Isten szolgálói vagyunk a templomban és azon kívül is.

Mivel sáfárkodunk? A talentumainkkal. (Máté evangélium 25. rész 14-30. vers) Isten országának vagyongazdái vagyunk. Isten mindenkire rábíz valamit, és mindenkinek megelölgezi a bizalmat. A kérdés az: mit kezdünk a talentumainkkal? Isten belénk plántált egy MAGOT, azt, hogy a feladatunk az, ezt felismerjük és fejlesszük. Biztatást meríthetünk abból a képből, hogy a Biblia több szereplője is problémákkal küzdött: Mózes dadogott, Jeremiásnak öngyilkossági hajlama volt, Tamás kételkedett. De Isten általuk vitte sikerre ügyét. A beszélgetés keretében mindenki elmondja, milyen talentumot ismer fel magában, amit Istentől kapott? A családban, a munkahelyen és a gyülekezetben. Milyen területen van a legtöbb tennivalóm – pl. család, munkahely, gyülekezet és barátok. Mi gátol ezeken a területeken a sáfárkodásban? Miben kérem Isten segítségét?

Az idővel is jól kellett sáfárkodni, mert az gyorsan repült. Visszatértünk a gyülekezeti terembe, ahol terített asztal várta az érkezőket. Kötetlen beszélgetés keretében folytatódott a program, majd újra ámentünk a templomba úrvacsorával egybekötött istentiszteletre.

Dr. Marjovszky Tibor professzor Sámuel első könyve 17. rész, 38-40. verse alapján szólt a testvérekhez. Köztudomású, hogy Saul hiú ember volt, de a filiszteussal szembeálló Dávidnak felajánlja kardját, sisakját és páncélját is. A helyzet nagy kísértést és lehetőséget hordoz magában. Ha Dávid nyer a filiszteussal szemben, akkor Saul elmondhatja, hogy Dávid az én páncélnom és sisakomat viselte, így learathatja a babérokat, úgy, hogy nem kockáztatja az életét, nem vesz részt a harcban. Sajnos *sokszor előfordul, hogy a funkció, a szerep ránc az emberre.* Egy koreai közmondás így szól: *„Hatalom kell, hívek biztosan lesznek.”* Tehát nagy a kísértés arra, hogy már nem vagyok önmagam, egy idő után automatizmusok működtetnek bennünket. Mert aki funkciót kap, arra ez a szerep ránehezedik.

Ekkor azonban valami szokatlan történik. Dávid felveszi Saul páncélját és nem tud benne járni. Rendkívül fontos kérdés: *képesek vagyunk-e kimondani, hogy ez túl nagy nekem? Ez nem nekem való, ez így nem jó nekem.* Dávid az életével játszik: nemet mond Saulnak. El- és felvállalja önmagát, leveti magáról a páncélt. *Arra, aki az egyházban tisztséget vállal, hasonló veszély leselkedik: ránc a szerep.* Számunkra is kérdés: van-e bátorságom ledobni a páncélt és önmagam maradni. Elindulni a csatába, úgy, hogy elhiszem: az Isten áll mellettem.

A prédikáció zárógondolata egy Kuroszava film apropója. A film – melyet a 80-as években vetítettek Magyarországon – főszereplője egy rizstermelő férfi, aki erősen csalta a feleségét. Éjszaka oni álarcot öltött és ebben indult el otthonról. Az álarc egyre inkább démonná változtatta őt és eljött a pillanat, amikor már nem tudta levenni magáról az álarcot. Vigyázzunk, hogy ne kövessük el azt a hibát, ne viseljünk álarcot, maradjunk önmagunk, mert bizton hihetjük: nagyobb az Isten a mi szívünknel.

Az úrvacsoraosztás után dr. Szabó Károly kap szót és bejelenti, hogy 2016 április 16-án tartja a Szövetség a következő presbiteri képzését.

Az alkalom áldásmondással került befejezésre. Reméljük, mindenki jól érezte magát, és lélekben megerősödve indult haza gyülekezetébe.

Molnár Gábor

A Nagyberegi Református Líceum története (V.)

1993–2013 – Történelmi visszatekintés

November 7-én beköltöztünk az öt helyiségből álló „kollégiumba”. Az egyetlen nagy osztályterem lett a délutáni tanulás színhelye, a mindenes helyiség. A fiúk a nagyobb szobában aludtak, az öt lány a kisebbben. A lányok nevelője magam voltam, a fiúk felügyeletét a miskolci *Benke Ádám* fiatal mérnök vállalta karácsonyig, míg be nem hívták katonának. Könyvtárunk először elfért egy stélszín. Gyorsan szállt az idő, a tanulásban nagy volt a követelmény. Szegény diákok először nehezen birkóztak a hatalmas anyaggal. Karácsonyra betlehemes játékkal készültünk, élveztük a téli vakációt. Januárban mindenki várta, hogy újra együtt lehessünk. A tél elsuhant, jött a tavasz, nem volt fiú nevelőnk. Sárospatak segített, *Győri István* dékán úr küldte, engedte a teológusokat fiú nevelőnek. Jöttek is a fiúk szívesen, általában kettesével egy hétre, *Taraczközi Gerzson és Ferenc*, *Barta Attila*, *Samók Attila* (Kárpátalja), *Fejér Zoltán*, *Péterffy Kund*, *Bereczky László* (Erdély), *Molnár Sándor*, *Mészáros László*, *néhai Victor János* (Magyarország), *Fesztly Zsolt* (Felvidék). Volt olyan, hogy egyszerre az egész történelmi Magyarország képviseltette magát a gimnáziumban.

Választott igénk az Ézsaiás 43,1 volt. *Katók Laci* gyöngybetűkkel kartonpapírra írta és aranymondásként a falra függesztettük: Ne félj, mert megváltottalak, neveden hívtalak téged, enyém vagy. Választott énekiünk az 512. számú, a Szólj, szólj hozzám, Uram kezdetű ének lett.

A hollandok, Ridderkerkből *Szabó Dániel* közvetítésével, 1994 tavaszán jöttek először egy kisebb élelmiszerszállítómánnyal. Annyi finomságot sohasem láttunk még! Kaptunk sajtot, húskonzervet, csokoládét, szárított gyümölcsöt, kekszet, vaját, mézet, én kávé. A szülőktől kaptunk szalonnát, hagymát, karalábét, sárgarépat, savanyúságot, befőttet, lekvárt, és attól kezdve tanév végéig magunk készítettük a reggelit, vacsorát. Ahogy zöldült a fű, a kertben szalonnát süttünk. Sokszor, sok finom étellel várt minket a gimnázium szomszédságában lakó *Béres család* asztala. Televíziója nem lévén a gimnáziumnak, egyetlen világi szórakozásunknak is az ő otthonuk volt a színtere, náluk néztük meg a péntek esténként sugárzott *Dallast*, széken, ágyon, földön ülve. Sok hazautazós hétvégén voltam vendége *Olasz Pali és Piroska* családjának.

Családias légkör, egymás elfogadása, segítése, összetartás jellemezte az osztályt, a kisebb vitákat és csínyeket leszámítva rend volt, fegyelem. Szót fogadtak, szerettek, tiszteltek. Én is szerettem őket saját gyermekeimként.

Tavasszal megtartottuk a felvételit. Amikor elkészültek a magyar és matek feladatlapok, két ócska fénymásolón próbáltuk sokszorosítani őket. Közben az egyik gépből elfogyott a festék, a másik elromlott. *Isten adta a mentőötletet*: a rossz gépből kiskanállal átraktuk a festéket a működőbe. Mégiscsak lett felvételi feladatlap. Isten sokszor mutatta meg gondoskodó szeretetét irántunk.

Mi is próbáltunk segíteni a rászorulókon. A kapott ruhaadományból juttattunk a falubeli rászoruló családoknak és a nagyberegi ci-

gánytábor lakóinak is. Isten arra is indított, hogy bibliórát indítsunk a táborban, majd hittanórát a gyermekeknek. *Emma és Erzsé*, akik azóta az Úrnál vannak, nyitották meg szívük és otthonuk ajtaját az Ige és a kis gyülekezet előtt.

1994 tavaszán megvásároltuk a gimnáziummal szemben, a *Nagy Gizella* néniék eladásra kerülő házát, majd a nyár folyamán étkezdét, konyhát alakítottunk belőle. Az első szakácsnők a következők voltak: *Olasz Piroska*, *Béres Ibolya*, *Bodnár Annuska és lánya*, *Marianna*, *Besenyei Erzsike*, *Mondik Ilike és Tóth Éva*. *Olasz Pali*, majd néhai *Molnár Gyula* voltak első gondnokaink. Örökké dolgozott *idős Béres Ödön*, *Sipos Sándor*, *Horváth Sanyi*, *Tóth Bandi*, *Sipos Jóska*, *Bába Jóska*.

Az 1994/95-ös tanév

A növekvő diáklétszám szükségessé tette újabb házak megvételét. Így lett a *Baran Juditék* házából fiú internátus, a *Nagy Piroskáké* házából egy évben lány- majd fiúkollégium, jelenleg tanári lakás. Az 1994/95-ös tanévre angoltanár, *Debra Meyer* érkezett Grand Rapids, Michigan-ből. Segített az angol tanításban, énekkart vezetett, fuvalázott, lány nevelő volt. Mindannyian igen megkedveltük. Fiú nevelőnk ekkor lett a forgolányi *Balogh Zsolt*.

Második tanévünket saját tantermekkel, étkezdével, fiú és lány kollégiummal kezdhettük. A diák létszám ötven körüli volt. Az iskolaépületben a község további helyiségeket bocsátott rendelkezésünkre, de cserében a falunak kultúrházat kellett építeni. Délutánonként mindkét osztályból a fiúk az építkezésnél kemény munkát végeztek, téglát pakoltak, maltert cipeltek.

A tanulók tudásszintje nagyon különböző volt. Tanulni mindenki akart, egészséges versenyszellem uralkodott mindkét osztályban. Elkezdődött iskolánkban a máig tartó folyamat, a járási, megyei, iskolák közti versenyeken a megmérettetés és a versenyeken való magas szintű teljesítés. A járás, a megye, határon túli szervezetek tanügyi képviselői felfigyeltek és méltatták iskolánk magas színvonalát.

A szünetekben, a délutáni szabadidőben eleven zsbongás töltötte be az öreg iskolaudvart. Igazi barátságok, szerelmek szövődtek. Szerettük az Urat, segítettük egymást, az Úr pedig minden nap megmutatta kegyelmét rajtunk. Áldott, szép tanévet zártunk ismét.

1995-ben házasságot kötöttem *dr. Pándy-Szekeres Dávid* kanadai születésű lelkész-tanárral. 1996-ban megszületett *Aron fiunk*, akit osztályom májusi ballagási ünnepén a Nagyberegi Református Templomban *Szabó Dániel* keresztelt. 1997-ben megszületett második fiúgyermekünk, *Dániel*, majd 2000-ben *Julianna* lányunk. Saját gyermekeim nevelése, családi teendőim a tanítást hátrébb szorították életemben. 1995-től Isten férjemet, Dávidot állította a kárpátaljai egyházi iskolák szolgálatába. Tizenhárom évig éltünk Kárpátalján. 2005-ben visszaköltöztünk Sárospatakra. Innen gyakorta Kárpátaljára utazva, a Kárpátaljai Református Egyház keretein belül folytatjuk Istenről kapott szolgálatunkat a református óvodák, iskolák, líceumok fennmaradásáért.

Visszatekintve a megtett útra, dicsőítem az Urat az elmúlt húsz év áldásaiért. Köszönöm tanártársaimat, diákjainkat, a működés feltételeinek mindenkorai kirendelését. Az iskola jövőjét is az Úr kezébe teszem, Rá bízom a holnapot. Kérem, hogy tartsa meg, védje és oltalmazza a Nagyberegi Református Líceumot, a többi egyházi iskolával együtt, az Ő nagy neve dicsőségére.

Pándy-Szekeres Anna,
a Nagyberegi Református Líceum
alapító tanára, első igazgatója

SZÖVETSÉGÜNK ÉLETÉBŐL...

Augusztus

30-án Poroszlón tartotta presbiterképzési alkalmát Szövetségünk egervölgyi egyházmegyei területi szervezete.

Szeptember

6-án Boldván tartotta területi konferenciáját észak-borsodi szervezetünk, melynek témája „A közösség” volt.

7-én készítette elő előző lapszámunkat a PRESBITER szerkesztő bizottsága.

13-án tartotta a dél-borsodi területi szervezet őszi konferenciáját a Miskolc-Diósgyőri református templomban, *Horkay László* nyugalmazott kárpátaljai püspök, nagydobronyi lelkipásztor szolgálatával. A szolgálatban való elkötelezettség volt a téma. Az alkalomról lapunk más helyén beszámolót közlünk.

19-án került megrendezésre csongrádi egyházmegyei területi szervezetünk presbiterképzési alkalmát a Makó-Újvárosi Református Egyházközség gyülekezeti termében.

23-án a Zsinati Tanács ülésén Szövetségünket *dr. Szilágyi Sándor* ügyvezető elnök képviselte.

Október

3-án tartotta presbiterképzési alkalmát Szövetségünk baranyai egyházmegyei területi szervezete Túrnyiban.

4-én az észak-borsodi területi szervezetünk konferenciájára került sor Sajóecsegen, a téma „A szolgálat” volt.

6-án a Dunamelléki Református Egyházkerület galyatetői üdülőjében, a missziói előadók országos találkozóján *dr. Viczián Miklós* missziói elnök előadást tartott, melyen részt vett *dr. Szilágyi Sándor* ügyvezető elnök is.

10-én Órbottyánban, 15 gyülekezet presbiterének részvételével presbiterképzési alkalmat tartott Szövetségünk északpesti egyházmegyei területi szervezete, a Mátavidéki kiskörben. A téma „A sáfárság” volt, kiemelt figyelemmel az anyagi sáfárságra.

15-én ülést tartott Szövetségünk gazdasági bizottsága és felügyelő bizottsága.

16-17-én Budapesten, a MRE Zsinati Székében emlékülést és jubileumi konferenciát tartott Szövetségünk, 1990-es újrainszertelődésének 25 éves évfordulója alkalmából. Az ünnepségről lapunk más helyén részletes beszámolót közlünk.

24-én a gyúrói református közösségi ház programja keretében prezentációs előadást tartott lapunk felelős szerkesztője, *dr. Békefy Lajos* Keresztúton vagy keresztútjában? – menekültkérdések és Európa, bibliai-teológiai, illetve történetteológiai látószögből címmel. Az alkalom házigazdája *Apostagi Zoltán*, az egyházközség gondnoka volt.

26-án a Bp.-Kelenföldi Református Egyházközség templomában Kovács Tibor egykori tagtársunk búcsúztatásán Szövetségünket *dr. Szilágyi Sándor* ügyvezető elnök képviselte.

30-án a győri evangélikus öregtemplomi gyülekezet tanácstermében került sor a Reformáció és kultúra sorozat megtartására. Ennek keretében *dr. Békefy Lajos* felelős szerkesztőnk „A reformáció és a kommunikációs forradalom” címmel tartott prezentációs, vetített képes előadást. Az este házigazdája *Csorba János* evangélikus lelkész volt.

November

2-án a Budapesti Németajkú Református Egyházközség templomában tartott parlamenti elmélkedésen Szövetségünket *dr. h.c. Szabó Dániel* nemzetközi tanácsadó képviselte. Az alkalmat *dr. Pákozdi István* római katolikus egyetemi lelkész, teológiai tanár vezette.

3-án a Bp.-Szilágyi Dezső téri Református Egyházközség templomában tartott ima- reggelen *dr. h.c. Szabó Dániel* képviselte Szövetségünket.

5-én ügyvezető elnöki értekezlet volt Szövetségünk irodájában.

6-án, Göncz Árpád korábbi köztársasági elnök temetésén Szövetségünket *dr. h.c. Szabó Dániel* képviselte.

7-én Fóton, a Budapest XVII. kerületi egyházközségek részvételével egéssznapos presbiterképzési alkalom volt 30 fő részvételével. Szolgált *Végh Tamás* lelkipásztor, *Sóskuti Zoltán* lelkipásztor és *dr. Voglné dr. Szathmári Ilona* gondnok.

Ugyanezen a napon Kozármislenyben tartotta presbiterképzési alkalmát Szövetségünk baranyai egyházmegyei területi szervezete, *dr. Szilágyi Sándor* ügyvezető elnök és *Bittó Zoltán* FB elnök szolgálatával.

Ugyanezen a napon Székesfehérváron, presbiteri csendesnap keretében *dr. Judák Endre* presbiterképzési elnökünk és *Bihary György* tagtársunk szolgált.

9-én Molnár Miklós ny. lelkipásztor temetésén Szövetségünket *dr. h.c. Szabó Dániel* képviselte.

Ugyanezen a napon készítette elő jelen lapszámunkat a PRESBITER szerkesztő bizottsága.

* * *

A szerkesztőbizottság következő ülésének időpontja: **2016. január 11.** (hétfő) Megjelentetésre szánt írásaitak eddig az időpontig kérjük megküldeni Szövetségünk bármely elérhetőségére.

Váczi Gábor

KÖSZÖNET ÉS KÉRÉS

Szövetségünk ezúton is köszönetet mond mindazoknak, akik 2014. évi személyi jövedelemadójuk 1%-ával Szövetségünket támogatták. Ez 2015-ben 104.512 Ft bevételt jelentett, melyet a tagjainknak kiküldött levelek postaköltségeire használtunk fel. Kérjük kedves testvérünket, hogy 2016-ban – amennyiben a 2015. év vonatkozásában adófizetési kötelezettsége áll fenn és Szövetségünket kívánja támogatni – az adóbevallással együtt kitöltendő rendelkező nyilatkozaton a társadalmi szervezetek számára felajánlható szja 1% sorába írja be

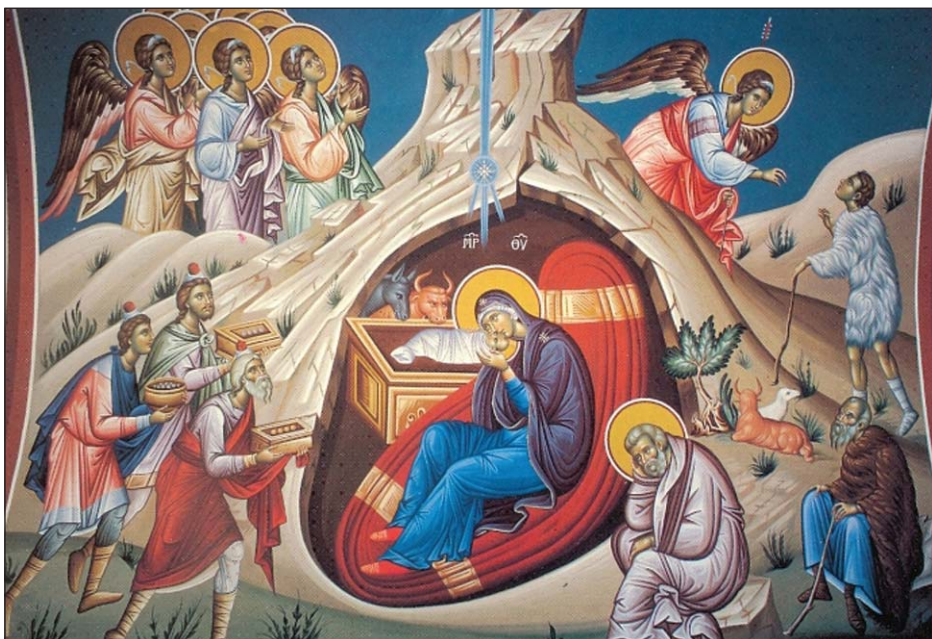
„A kedvezményezett neve:

MAGYAR REFORMÁTUS PRESBITERI SZÖVETSÉG

A kedvezményezett adószáma: 19675039-1-43”

Együttal kérjük, hogy a másik, e célra rendelkezésre álló nyilatkozaton az egyházaknak felajánlható összeggel a **MAGYARORSZÁGI REFORMÁTUS EGYHÁZ**-at szíveskedjék támogatni. **A kedvezményezett technikai száma: 0066**

Papír alapú bevallás esetén a borítékot ne felejtse el leragasztani és a leragasztásnál aláírni. Mind magunk, mind egyházunk nevében ezen adományát is nagyon szépen köszönjük.

Az elüldözött szírek ősei már 60 körül Krisztust diesőítették

A mai Szíria nyugati területein élt, s maradékaiban még él a szír ortodox, a malankara ortodox, a szír katolikus és a maronita egyház, melynek teológusai, szellemi alkotói, imádkozó „szentjei” már Urunk mennybevitése után egy-két évtizeddel himnusokat írtak a Testetöltött Ige imáadására, tisztelésére. Ezt az egyszerű költői himnuszt *ma'neetho*-nak nevezték. Eredeti formájában rezponzorikus, válaszolmányos szerkezetű vers volt ez. Általában valamelyik zsolnárt dolgozták fel. Egy zsolnárversre jött a költői változat vagy válasz. Művészi szintre *Severus* antiochiai pátriárka fejlesztette (465–538). A bizánci rítusú keleti egyház az egyszerű himnuszt *troparion*nak, ismétlés versnek nevezte el. A mai „migránsok” között ott hömpölyög a menekült százazrekkel a világ egyik legősibb egyházának, a mi magyar kereszténységünket legalább 850 évvel megelőző egyháznak sok fia-leánya. Azok, akik az Úr Jézus arámi nyelvét, illetve annak mai változatát beszélik. Bizonyára szívükben ezek a himnusok is megcsendülnek majd karácsony éjszakáján és ünnepén az európai idegenségben is. *Mor Severus Mooshé Bar Kepho*, aki a mai militáns kalifátus központjának, Moszulnak volt egykori püspöke (813–903), állította össze azt a liturgiát, ami szerint ma is változatlanul tartják a szír keresztények istentiszteleteiket szerte a világon. Urunk nyelvén, az arámon a *Mi Atyánk* eleje és vége így hangzik: *abun d-bashmoyo. nethqadash shmokh teethé malkoothokh nehvé sebyonokh... w-haylo*

w-teshbu hto l'olam 'olmeen. ameen. Nem többet, csak ennyit kellene megkérdezni a vég nélkül Európába hullámozó, olykor nagyon más céllal ide érkező tömeg tagjaitól, s hamar kiderülne, ki a keresztyén, ki nem. A muszlimoknak tilos, halálos bűn ezt elmondani, ezért nem is tudják. A szír keresztények pedig napjában bizonyára többször is elmondják, talán többször, mint mi, akik nem bolyongunk messze szülőföldünkötől. A szükség odaadobb imára tanít. Gondoljunk rájuk karácsonyi *Mi Atyánk*-mondásunk alatt! Ősi, közel 2000 éves *ma'neetho*-juktól vettem ezt a néhány sort:

*Dicsőítelek Téged, Uram és Királyom,
Egyszülött Fiú,
a mennyei Atya élő Igéje,
Te halhatatlan,
Aki kegyelemből jöttél hozzánk
üdvösségünkre,
s az egész emberi nemzetség életéért.
Testet öltöttél a szent, dicső és tiszta
szűzön, Márián, Isten anyján keresztül,
emberré lettél, s közben semmi nem
változott meg Benned.
Mégis megfeszítettek érettünk.
Ő Krisztus, felséges Istenünk,
aki haláloddal legyőzted,
és meghalasztottad halálunkat,
Aki a Szentháromság részese vagy,
Akit az Atyával és Szent Lélekkel
együtt szolgálunk és tisztelünk,
KÉRÜNK, IRGALMAZZ NEKÜNK!*

(drbl)

János evangéliuma

Ravasz Lászlónak

*Összehajolnak Máté, Márk, Lukács,
És összedugják tündöklő fejük
Bölcső körül, mint a háromkirályok,
Rájok a Gyermekek glóriája süt.
A gyermeké, ki rejtelmesen bár
S természetfölöttin fogantatott:
De fogantatott mégis, született
S emberi lényként, tehetetlenül,
Babusgatásra várón ott piheg.
A gyermek, a nő örök anya-álma,
Szív-alatti sötétből kicsírázott*

*Rongyba, pólyába s egy istálló-lámpa
Sugárkörébe. Bús állati pára
Lebeg körötte: a föld gőz-köre.
A dicsfény e bús köddel küszködik.
Angyal-ének, csillagfény, pásztorok
S induló végtelen karácsonyok,
Vad világban végtelen örömök
Lobognak, zengnek – mégis köd a köd.
S mindez olyan nyomorún emberi
S még az angyalok Jóakarata,
Még az is emberi és mostoha.*

*De János messze áll és egyedül.
Nem tud gyermekről és nem tud anyáról,
Nem születésről, nem fogantatásról,
Csillag, csecsemő, angyalok kara,
Jászol, jászol-szag, – József, Mária,
Rongy és pólya, királyok, pásztorok,
Induló végtelen karácsonyok:
Nem érdeklik – vagy mint rostán a szem
Kihull az ő külön történetéből,
Kihull mindez, és mindez idegen,
Apró, földízű, emberi dolog.
Nagyobb, nagyobb, ó nagyobb a Titok!*

*János, evangelista, negyedik
Külön áll, világvégén valahol,
Vagy világ-kezetén, vad szikla-völgyben
S a fénytelen örvény fölé hajol.
És megfeszül a lénye, mint az íj,
Feszül némán a mélységek fölé,
Míg lényéből a szikla-szó kipattan,
S körülrobajlik a zord katlanokban
Visszhangosan, eget-földet-verőn,
Hogy megrendül a Mindenség szíve:
Kezdetben vala az Ige.
S az Ige testté lőn.*

Reményik Sándor